

IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOJ REVIZIJI

GRADA ŠIROKI BRIJEG

2023.

Broj: 01-02-07-11-2-3124-7/23

Sarajevo, srpanj 2024.

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠĆE NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA	1
2.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II.	REZIME DANIH PREPORUKA	5
III.	KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU	8
IV.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI	9
1.	UVOD	9
2.	PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE.....	10
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	10
4.	SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	12
5.	PLANIRANJE I IZVJEŠĆIVANJE.....	15
5.1	Izrada i donošenje proračuna i plana poslovanja.....	15
5.2	Izveščivanje	16
6.	FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	16
6.1	GODIŠNJE IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU PRORAČUNA	16
6.1.1	Prihodi i primici	16
6.1.1.1	Prihodi od poreza	16
6.1.1.2	Neporezni prihodi	16
6.1.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	17
6.1.1.4	Primici od zaduživanja.....	18
6.1.2	Rashodi, izdaci i financiranje.....	18
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	19
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	22
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	24
6.1.2.4	Kapitalni transferi	28
6.1.2.5	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	29
6.1.2.6	Izdaci za otplate dugova.....	30
6.1.3	Finacijski rezultat.....	30
6.2	BILANCA STANJA	31
6.2.1	Gotovina i kratkoročna potraživanja.....	31
6.2.2	Stalna sredstva	31
6.2.3	Kratkoročne obveze i razgraničenja.....	32
6.2.4	Dugoročne obveze i razgraničenja	33
6.2.5	Izvori sredstava	33
6.2.6	Popis imovine i obveza	34
6.3	IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA	34
7.	JAVNE NABAVE	35
8.	OSTALI NALAZI	37
8.1	Sudski sporovi	37
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA	37
V.	PRIVICI	39
1.	GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	39
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA	39

I. IZVJEŠĆE NEZAVISNOG REVIZORA

Izvješće nezavisnog revizora daje se na temelju provedene financijske revizije, koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i reviziju usuglašenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju financijskih izvješća **Grada Široki Brijeg (u daljnjem tekstu: Grad)**, koja obuhvaćaju: Bilancu stanja na 31. 12. 2023. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvješće o novčanim tijekovima, Izvješće o kapitalnim izdacima i financiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom*, financijska izvješća istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, financijski položaj Grada na 31. 12. 2023. godine, novčane tokove i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

- 1. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima manje je iskazan za 464.838 KM s obzirom na to da su dio namjenskih transfera iz 2023. godine, namjenski prihodi, donacije i sredstva za provedbu projekata iz ranijeg razdoblja u navedenom iznosu priznati kao prihod, iako nisu utrošeni, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH (točka 6.1.3 Izvješća);**
- 2. Kratkoročna potraživanja manje su iskazana jer nisu knjigovodstveno evidentirana u Glavnu knjigu, s obzirom na to da se komunalna naknada ne uplaćuje na depozitni račun Grada. Navedeno nije u skladu Zakonu o riznici u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH (točka 6.2.1 Izvješća);**
- 3. Ne možemo potvrditi stanja i strukturu stalnih sredstava i izvora sredstava iskazanih u knjigovodstvenim evidencijama jer Grad nije uspostavio knjigu kapitalne imovine, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH (točka 6.2.2 Izvješća).**

Reviziju financijskih izvješća obavili smo sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okviru profesionalnih objava.¹ Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Temeljni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvalitete za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 200 – Principi financijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi financijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Nezavisni smo od Grada sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti shodno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje s rezervom.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri razine objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Odgovornost rukovodstva za finansijska izvješća

Gradonačelnik je odgovoran za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili pogreške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijska izvješća kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške, kao i izdati izvješće nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena sukladno INTOSAI Okviru profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na temelju tih finansijskih izvješća.

Kao dio revizije, shodno INTOSAI Okviru profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvješća, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog uslijed prevare, veći je od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola;
- stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola Grada;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovana na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u unutarnjim kontrolama, koji su otkriveni tijekom revizije.

2. IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Negativno mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvješća **Grada Široki Brijeg za 2023. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Temelj za negativno mišljenje*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Grada za 2023. godinu nisu sukladne, u svim materijalnim aspektima, zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. Nije uspostavljena jedinica za unutarnju reviziju kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što je obveza sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH (točka 4. Izvješća);
2. Dokument okvirnog proračuna nije sačinjen, niti se sačinjavaju operativni planovi i planovi novčanih tijekova. Rashodi i izdaci nisu planirani prema izvorima financiranja. Stvoreni su rashodi i izdaci preko iznosa odobrenih posebnim dijelom Proračuna za te namjene u iznosu od 3.016.617 KM i nisu poštovani prioriteti izvršavanja proračuna. Navedeno nije sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH i Odluke o izvršenju proračuna za 2023. godinu FBiH (točke 5.1 i 6.1.2 Izvješća);
3. Raspodjela transfera za sport u iznosu od 92.811 KM i kulturu u iznosu od 168.783 KM nije izvršena na temelju javnog poziva i kriterija definiranih odlukama o raspodjeli koje je donijelo Vijeće. Transferi mjesnim zajednicama u iznosu od 435.673 KM i udrugama u iznosu od 128.082 KM realizirani su bez kriterija i netransparentno, a subvencije za potporu novoosnovanim subjektima malog i srednjeg gospodarstva u iznosu od 149.022 KM nisu utrošene za namjene za koje su planirane. Navedeno nije sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH i Odluke o izvršenju proračuna za 2023. godinu (točka 6.1.2.3 Izvješća);
4. Nisu vršeni nadzor i provjera ispunjenosti ugovorenih uvjeta za korištenje dodijeljenog zemljišta bez naknade, kao ni za isplatu naknade za izgrađene objekte koja za 2023. godinu iznosi 128.333 KM. Navedeno nije sukladno zaključenim ugovorima i Zakonu o principima lokalne samouprave, kojim je utvrđeno da se imovinom treba raspolagati u interesu lokalnog stanovništva i s pažnjom dobrog domaćina (točka 6.1.2.5 Izvješća);
5. Nije proveden cjelovit popis, s obzirom na to da njime nije obuhvaćena cjelokupna imovina i obveze, te samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH (točka 6.2.6 Izvješća);
6. Nabave roba, usluga i izvođenja radova u iznosu od najmanje 1.426.186 KM izvršene su bez primjene postupaka javnih nabava, što nije sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama i Odluke o izvršenju proračuna za 2023. godinu (točka 7. Izvješća).

Reviziju usklađenosti izvršili smo sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okviru profesionalnih objava. Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Temeljni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvalitete za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Grada sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti shodno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše negativno mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Evidencije o radnom vremenu ne sadrže podatke o ukupnom dnevnom radnom vremenu, vremenu odsustva s posla, i kod svih djelatnika je iskazano identično radno vrijeme, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost (točka 6.1.2.1 Izvješća).

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, gradonačelnik je odgovoran osigurati da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu sukladne propisima kojima su regulirane i potvrditi da je tijekom fiskalne godine osigurao namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje Grada, prema definiranim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 29. 7. 2024. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, s.r.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s.r.

II. REZIME DANIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/ TOČKA
1.*	Donijeti registar proračunskih korisnika sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Pravilniku o načinu i vođenju registra proračunskih korisnika proračuna u FBiH, te uspostaviti riznično poslovanje, sukladno Zakonu o riznici u FBiH.	4.
2.*	Izvršiti procjenu utjecaja rizika i uspostaviti registar rizika, donijeti nedostajuće i ažurirati postojeće interne akte, te sačinjavati godišnje izvješće o funkcioniranju financijskog upravljanja i kontrole sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	4.
3.*	Sačinjavati izjavu o fiskalnoj odgovornosti i dostavljati je Ministarstvu financija Županije, kako je to Pravilnikom o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti i predviđeno.	4.
4.	Uspostaviti jedinicu za unutarnju reviziju sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.	4.
5.*	Rashode i izdatke proračunom planirati prema izvorima financiranja, sačinjavati dokument okvirnog proračuna, operativne planove i planove novčanih tijekova, te poštovati rokove izrade proračuna.	5.1
6.	Odlukom o izvršavanju proračuna urediti način izvršavanja rashoda i izdataka, prioritete plaćanja, osigurati potrebna mišljenja prilikom dugoročnog zaduženja i druga pitanja, sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH.	5.1
7.*	Inicirati donošenje izmjene odluke Vijeća o komunalnoj naknadi, kako bi se komunalna naknada uplaćivala na depozitni račun proračuna, i da kontrolu naplate provodi nadležna gradska služba.	6.1.1.2
8.*	Neurošene namjenske transfere prije godišnjeg obračuna preknjižiti na poziciju vremenskih razgraničenja sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.	6.1.1.3
9.*	Rashode i izdatke stvarati i odobravati samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu proračuna, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, te ih priznavati u razdoblju na koje se odnose, uz istovremeno knjiženje na poziciji obveza sukladno okviru financijskog izvješćivanja za proračunske korisnike.	6.1.2
10.*	Odlukom o izvršavanju proračuna utvrditi osnovicu i bod za obračun plaća i naknada plaća, a najnižu plaću isplaćivati sukladno odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.	6.1.2.1
11.	Donijeti odluku o radnom vremenu kojom će se utvrditi puno radno vrijeme u koje se ne uračunava pauza i raspored radnog vremena, a evidencije o radnom vremenu uspostaviti i voditi shodno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu.	6.1.2.1

12.	Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika vršiti sukladno Zakonu o državnim službenicima u Županiji Zapadnohercegovačkoj i Zakonu o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj.	6.1.2.1
13.*	Rješenja o pravu na naknadu za privremeno obavljanje poslova drugog radnog mjesta donositi samo u slučaju da su poduzete sve aktivnosti na popuni upražnjenih radnih mjesta.	6.1.2.1
14.	Za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu angažirati državne službenike i namještenike zaposlene u Gradu shodno Zakonu o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj i Zakonu o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj.	6.1.2.2
15.*	Poreze i doprinose na naknade za rad djelatnika u povjerenstvima obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima.	6.1.2.2
16.*	Popunjavati obrasce putnih naloga i sačinjavati izvješća o prijeđenim kilometrima i potrošnji goriva na način utvrđen Pravilnikom o korištenju službenih automobila i mobilnih telefona Grada s ciljem praćenja i nadzora nad utroškom goriva.	6.1.2.2
17.*	Tekuće transfere za sport i kulturu realizirati sukladno Odlukama Vijeća kojima su oni uređeni, ostale transfere neprofitnim organizacijama i udrugama na transparentan način i uz primjenu prethodno definiranih kriterija, a subvencije novoosnovanim subjektima malog i srednjeg gospodarstva za namjene planirane proračunom.	6.1.2.3
18.	Osigurati transparentnost pri raspodjeli transfera mjesnim zajednicama, te razmotriti mogućnost provođenja postupaka javnih nabava za ove namjene.	6.1.2.3
19.	Ispitati utemeljenost isplate naknade za sagrađene objekte, te postupiti sukladno utvrđenom, a sve u cilju zaštite javnih sredstava.	6.1.2.5
20.	Izvršiti korekcije ranije priznatih, a neutrošenih namjenskih prihoda i donacija, te provesti korektivna knjiženja, s ciljem istinitog iskazivanja akumuliranog financijskog rezultata u financijskim izvješćima.	6.1.3
21.	Otpis nenaplativih potraživanja vršiti na temelju odluke Vijeća, kako je to Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i predviđeno, te uspostaviti evidencije potraživanja komunalne naknade u glavnoj i pomoćnim knjigama Riznice, u cilju istinitog iskazivanja stanja potraživanja u knjigovodstvenim evidencijama.	6.2.1
22.*	Uspostaviti knjigu kapitalne imovine, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH.	6.2.2
23.*	Usuglasiti pojedinačna stanja izvora stalnih sredstava sa stanjem stalnih sredstava, sukladno odredbama Računovodstvenih politika za proračunske korisnike.	6.2.5

24.*	Popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obveza, te izvršiti usuglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako je predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.	6.2.6
25.	Izvešće o novčanim tijekovima sačinjavati na način da predstavlja pregled stvarnih priljeva i odljeva gotovine i gotovinskih ekvivalenata u izvještajnom razdoblju, sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.	6.3
26.	Osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora sa dobavljačima u dijelu koji se odnosi na poštovanje rokova izvođenja radova te vršiti obračun i naplatu penala zbog neblagovremenog izvođenja radova, sukladno zaključenim ugovorima.	7.
27.*	Prije pokretanja procedure odabira najpovoljnijeg dobavljača provesti ispitivanje tržišta i o tome sačiniti bilješku sukladno Zakonu o javnim nabavama, te nabavu roba, usluga i radova vršiti uz primjenu Zakona o javnim nabavama, kako je to Odlukom o izvršavanju proračuna i propisano.	7.
28.*	Uvjetne obveze i potraživanja temeljem sudskih sporova evidentirati u izvanbilančnoj evidenciji sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu.	8.1

* nerealizirane preporuke iz prethodnog razdoblja (17)

III. KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru financijske revizije provodi reviziju financijskih izvješća i reviziju usklađenosti. Revizija financijskih izvješća i reviziju usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. financijska izvješća, kao i aktivnosti, financijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje financijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu proračuna u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu proračuna u FBiH;
 - Pravilnik o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH;
- Odluka o izvršenju Proračuna Grada Široki Brijeg za 2023.;
- Proračun Grada Široki Brijeg za 2023. godinu;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH;
- Statut Grada Široki Brijeg;
- Zakon o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Uredba o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH;
- Zakon o riznici u FBiH;
- Zakon o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj;
- Zakon o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj;
- Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
- Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih funkcija, savjetnika i pravobranitelja, Grada Širokog Brijega;
- Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće državnih službenika i namještenika jedinstvenog tijela uprave Grada Širokog Brijega;
- Odluka o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna u gradskoj upravu Grada Širokog Brijega;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o javnim nabavama;
- Zakon o komunalnom gospodarstvu Županije Zapadnohercegovačke; kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. UVOD

Grad Široki Brijeg je jedinica lokalne samouprave u sastavu Zapadnohercegovačke županije (u daljnjem tekstu: Županija), uspostavljen Zakonom o principima lokalne samouprave u FBiH i Zakonom o Gradu Široki Brijeg. Nadležnosti Grada utvrđene su Ustavom FBiH, Ustavom Županije, Zakonom i Statutom Grada.

Grad obavlja osobito sljedeće poslove lokalne samouprave: osiguravanje i zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, donošenje proračuna Grada, donošenje programa i planova razvoja Grada i stvaranje uvjeta za gospodarski razvoj i upošljavanje, utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite čovjekove okoline, donošenje prostornih, urbanističkih i provedbenih planova, uključujući zoniranje, utvrđivanje i provođenje stambene politike i donošenje programa stambene i druge gradnje, utvrđivanje politike korištenja i utvrđivanje visine naknada za korištenje javnih dobara; utvrđivanje i vođenje politike raspolaganja, korištenja i upravljanja građevinskim zemljištem, utvrđivanje politike upravljanja i raspolaganja imovinom Grada, utvrđivanje politike upravljanja prirodnim resursima Grada i raspodjele sredstava ostvarenih na temelju njihova korištenja, upravljanje, financiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture, organiziranje i unapređenje lokalnoga javnog prijevoza; utvrđuje politiku predškolskog obrazovanja, unaprjeđuje mreže ustanova, te upravljanje i financiranje javnih ustanova predškolskog obrazovanja koje osniva Grad kao jedinica lokalne samouprave, osnivanje, upravljanje, financiranje i unapređenje ustanova osnovnoga obrazovanja; osnivanje, upravljanje, unapređenje i financiranje ustanova i izgradnja objekata za zadovoljavanje potreba stanovništva u oblasti kulture i sporta; ocjenjivanje rada ustanova i kvaliteta usluga u djelatnosti zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, kulture i sporta, te osiguravanje financijskih sredstava za unapređenje njihova rada i kvaliteta usluga sukladno potrebama stanovništva i mogućnostima Grada, analiza stanja javnoga reda i mira, sigurnosti ljudi i imovine, te predlaganje mjera prema mjerodavnim tijelima za ova pitanja, organiziranje, provođenje i odgovornost za mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa, uspostavljanje i vršenje inspekcijeskoga nadzora nad izvršavanjem propisa iz vlastite nadležnosti Grada druge poslove od lokalnog značaja koji nisu isključeni iz mjerodavnosti, niti su dodijeljeni u mjerodavnost neke druge razine vlasti.

Organi Grada su Gradsko vijeće (u daljnjem tekstu: Vijeće) i gradonačelnik. Vijeće je predstavničko tijelo građana Grada i tijelo lokalne samouprave izabrano na temelju općeg biračkog prava na izravnim izborima tajnim glasovanjem na način određen zakonom. Donosi opće i druge akte u okviru samoupravnoga djelokruga Grada te obavlja druge poslove sukladno Ustavu, zakonu i Statutu. Ima 25 vijećnika. Gradonačelnik je nositelj izvršne vlasti Grada, koji ga predstavlja i zastupa, donosi akte iz svoje mjerodavnosti, predlaže odluke i druge akte Vijeću. Vijećnici i gradonačelnik biraju se na mandat od četiri godine neposredno na izborima, sukladno Izbornom zakonu BiH. Predsjedavajući vijeća je Vinko Topić.

Odlukom o osnivanju gradskih službi za upravu Grada Široki Brijeg utemeljene su sljedeće službe: Ured predsjednika Gradskog vijeća, Ured Gradonačelnika, Stručna služba za lokalni ekonomski razvoj, Služba za opću upravu i društvene djelatnosti, Služba za gospodarstvo, Služba za financije, Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Služba za imovinsko-pravne, geodetske poslove i katastar, Služba za branitelje iz domovinskog rata i Služba za civilnu zaštitu.

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu sistematizirano je 112 izvršitelja, a na 31. 12. 2023. godine bilo je 96 zaposlenih.

Gradonačelnik je Miro Kraljević od 15. 12. 2020. godine.

Sjedište Grada je u Ulici Fra Didaka Buntića 11.

2. PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE

Predmet revizije su financijska izvješća Grada za 2023. godinu i usklađenost aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je izraziti mišljenje o tome jesu li financijska izvješća pouzdana i odražavaju li bilance u potpunosti rezultate izvršenja proračuna. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti financijsko upravljanje, sustav unutarnjih kontrola i funkcija unutarnje revizije.

Revizija je obavljena sukladno unutarnjim planskim dokumentima, s prekidima u razdoblju od prosinca 2023. do srpnja 2024. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, pojedine materijalno značajne pogreške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je financijsku reviziju Grada za 2019. godinu, sačinio Izvješće o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o financijskim izvješćima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvješću su dane preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Grad je postupio sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio o preduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvješću.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizirane preporuke	
1.	Donesen je Plan integriteta Grada Široki Brijeg za razdoblje 2023. – 2027. godine.
2.	Uz Godišnje financijsko izvješće sačinjena je Analiza iskaza kojom je obrazloženo izvršenje proračuna, sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.
3.	U rješenjima o određivanju državnih službenika za privremeno obavljanje drugih poslova utvrđeni su rokovi obavljanja tih poslova.
4.	Prilikom obračuna naknade gradskim vijećnicima vrši se obračun poreza i doprinosa sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima.
5.	Po okončanju investicije, stalna sredstva se prenose sa pozicije stalnih sredstava u pripremi na poziciju stalnih sredstava.
6.	Obveze sa rokom dospijeća do godine dana iskazuju se na poziciji kratkoročnih obveza, sukladno Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike Grada.
7.	Kratkoročni plasmani Poduzeću za otkup i obradu duhana d.d. Široki Brijeg su iskazana na poziciji stalnih sredstava Grada s obzirom da je u tijeku postupak preuzimanja imovine ovoga poduzeća od strane Grada.
Djelomično realizirane preporuke	
1.	Proračun je planiran uravnotežen, ali u Posebnom dijelu proračuna nisu planirani rashodi i izdaci po proračunskim korisnicima.

2.	Koeficijenti za obračun plaća i naknada plaća usuglašeni su sa Zakonom o plaćama i naknada u organima vlasti FBiH. Međutim, Odlukom o izvršavanju proračuna nisu utvrđeni osnovica i bod za obračun plaća.
Nerealizirane preporuke	
1.	Uspostaviti sustav kontrola prema COSO modelu, sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o provođenju financijskog upravljanja u javnom sektoru u FBiH.
2.	Uspostaviti Registar proračunskih korisnika sukladno članku 3. Zakona o proračunima u FBiH.
3.	Ubrzati i okončati aktivnosti na uspostavljanju rizničnog poslovanja sukladno Zakonu o riznici u FBiH, te uspostaviti Registar proračunskih korisnika Grada.
4.	Izjavu o fiskalnoj odgovornosti sačinjavati sukladno Pravilniku o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.
5.	Osigurati da se prihodi od komunalne naknade uplaćuju na depozitni račun Grada, sukladno Zakonu o proračunima i Zakonu o komunalnom gospodarstvu Županije Zapadnohercegovačke, kao i kontrolu naplate komunalne naknade.
6.	Neurošena namjenska sredstva sa posebnih namjenskih transakcijskih računa iskazati na poziciji kratkoročnih razgraničenja i prenositi u proračun za tekuću godinu sukladno članku 48. Zakona o proračunima u FBiH i članku 56. Računovodstvenih politika za federalne proračunske korisnike i riznicu.
7.	Isplatu dodataka na plaću zaposlenicima vršiti sukladno odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.
8.	Zaključivanje ugovora o izvođenju građevinskih radova vršiti sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama.
9.	Obračun poreza i doprinosa nastalih temeljem nesamostalne djelatnosti za zaposlenike Grada vršiti na način da se obračuna i uplati porez i doprinosi, sukladno odredbama Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima.
10.	Evidencije putnih naloga voditi po relacijama kretanja vozila sa početnom i krajnjom kilometražom, u cilju osiguranja efikasnog sustava unutarnjih kontrola kod korištenja službenih vozila, sukladno Pravilniku o korištenju službenih automobila i mobilnih telefona.
11.	Odlukom o izvršenju Proračuna Grada Široki Brijeg utvrditi način raspodjele sredstava tekućih transfera, kriterije za odabir korisnika sredstava i propisati namjenu njihovog korištenja, te putem javnog poziva i adekvatnih i mjerljivih kriterija izvršiti raspodjelu sredstava.
12.	Rashode i izdatke priznavati na temelju nastanka poslovnog događaja i u izvještajnom periodu na koji se odnose, sukladno članku 76. Zakona o proračunima u FBiH.
13.	Uspostaviti pomoćnu evidenciju stalnih sredstava, odnosno evidenciju o materijalnoj imovini, sukladno članku 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članku 7. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 59. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.
14.	Poduzeti aktivnosti na usklađivanju iskazane sadašnje vrijednosti stalnih sredstava i izvora sredstava.
15.	Popis imovine i obveza vršiti sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

16.	Plan javnih nabava uskladiti sa Proračunom Grada, sukladno članku 20. Zakona u proračunima u FBiH, a njime obuhvatiti i sve planirane postupke javnih nabava.
17.	Postupke i procedure javnih nabavka pokretati blagovremeno kako bi se osiguralo efikasno korištenje proračunskih sredstava planiranih za te namjene.
18.	Osigurati da se obveze po temelju pravomoćnih sudskih presuda iskazuju u bilančnim evidencijama, a potencijalne obveze po temelju sudskih sporova iskazati na vanbilančnoj evidenciji, sukladno Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu.
Preporuka za koju nije izvršena ocjena postupanja	
1.	Potraživanja starija od šest mjeseci knjigovodstveno evidentirati na poziciji sumnjivih i spornih, sukladno Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu, te poduzeti aktivnosti propisane člankom 46. Zakona o proračunima u FBiH, u cilju njihovog realnog iskazivanja. U Glavnoj knjizi iskazana su samo potraživanja po osnovu danih avansa, zbog čega nije izvršena ocjena postupanja po preporuci.

Nakon izvršene revizije za 2023. godinu dano je ukupno 28 preporuka, od čega je 11 novih i 17 preporuka koje su već dane u Izvješću o financijskoj reviziji za 2019. godinu (15² nerealiziranih i dvije djelomično realizirane).

Postupanje po Pismu menadžmentu

U tijeku obavljene prethodne revizije konstatirali smo da postoje određene slabosti sustava unutarnjih kontrola, koje mogu utjecati na financijska izvješća i pravilnost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih financijskih izvješća za 2023. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvješću o financijskoj reviziji za 2023. godinu.

U pismu menadžmentu dano je deset preporuka, od kojih su tri implementirane do dana sačinjavanja izvješća o financijskoj reviziji, dvije su djelomično implementirane, a za pet preporuka nisu poduzete aktivnosti. Uzimajući u obzir navedeno, Grad nije pokazao spremnost za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti s obzirom na to da većina preporuka nije implementirana, zbog čega će se preporuke ponoviti u Izvješću.

4. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Cilj sustava unutarnjih kontrola je osigurati razumno uvjerenje da Grad u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da unutarnje kontrole funkcioniraju sukladno važećoj regulativi.

Financijsko upravljanje i kontrola

Financijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sustav unutarnjih kontrola koji uspostavlja i za koji su odgovorni rukovoditelji korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva proračunska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sustav unutarnjih kontrola uspostavlja se donošenjem unutarnjih propisa i akata, prema važećoj regulativi.

² Pet nerealiziranih preporuka iz Izvješća za 2019. godinu je spojeno u dvije nove u Izvješću za 2023. godinu.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH³ i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sustava unutarnjih kontrola temeljem COSO modela.

Rukovodstvo Grada odgovorno je za uspostavljanje funkcionalnog sustava unutarnjih kontrola, sukladno propisima koji to reguliraju, kao i za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg, efikasnog, efektivnog i ekonomičnog finansijskog upravljanja i kontrola.

Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost sustava unutarnjih kontrola je povoljno **kontrolno okruženje**, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu imenovan je tek 19. 4. 2024. godine. Nije usvojen etički kodeks, nisu definirane potencijalne situacije sukoba interesa i način postupanja, ne ocjenjuje se učinak zaposlenih i ne provode se korektivne aktivnosti u slučajevima lošeg učinka zaposlenih.

Grad nije donio registar proračunskih korisnika, sukladno članku 3. Zakona o proračunima u FBiH i Pravilniku o utvrđivanju i načinu vođenja registra proračunskih korisnika budžeta u FBiH. Kao pravni subjekti registrirani su Grad Široki Brijeg i Gradsko pravobraniteljstvo Široki Brijeg, dok su Odlukom o izvršavanju Proračuna za 2023. godinu proračunskim korisnicima imenovani Gradsko vijeće sa svojom stručnom službom, Jedinstveno tijelo Gradske uprave sa stručnim službama i Gradsko pravobraniteljstvo. Također, nije uspostavljen riznični način poslovanja, sukladno odredbama Zakona o riznici u FBiH.

Vijeće je osnivač JU „Coming“, JU Narodne knjižnice Široki Brijeg, JU Centra za socijalni rad Široki Brijeg i JU Dječjeg vrtića „Trnoružica“, JU Kino „Borak“ koji se financiraju putem transfera.

Također, Grad je osnivač JP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Široki Brijeg, JKP „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg, JP „Veterinarska stanica“ d.o.o. Široki Brijeg i JP „Radio postaja Široki Brijeg“ d.o.o.

Upravljanje rizicima je proces utvrđivanja, procjenjivanja i praćenja rizika, uzimajući u obzir ciljeve korisnika javnih sredstava, te poduzimanja potrebnih radnji, posebno primjenom sistema finansijskog upravljanja i kontrole, u svrhu smanjenja rizika. Revizijom smo konstatirali da tijekom 2023. godine nije uspostavljen registar rizika, nije donijeta strategija upravljanja rizicima, te samim tim nije ni imenovana osoba zadužena za prikupljanje podataka o rizicima i izvješćivanje o rizicima.

Kontrolne aktivnosti zasnivaju se na pisanim pravilima i procedurama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva korisnika javnih sredstava smanjenjem rizika na prihvatljiv nivo. Nije definirana mapa poslovnih procesa. Najveći dio kontrolnih aktivnosti definiran je Računovodstvenim politikama za korisnike proračuna, koje je gradonačelnik donio 2. 4. 2020. godine i koje su usuglašene sa Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i Riznicu, ali se one dosljedno ne provode, a što se posebno manifestira kod knjigovodstvenog evidentiranja poslovnih promjena i evidencije imovine. Pojedini interni akti nisu usuglašeni s promjenom statusa iz Općine u Grad.

Godišnje izvješće o funkcioniranju sustava finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu nije sačinjeno, te samim tim niti dostavljeno Županijskom ministarstvu financija.

Shodno navedenom, utvrdili smo da Grad nije uspostavio sustav unutarnjih kontrola kako to nalažu odredbe članaka od 4. do 13. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i članaka od 3. do 6. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti nije sačinjena i dostavljena Ministarstvu financija Županije sukladno članku 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

³ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17 i 3/19

Preporuke:

- **donijeti registar proračunskih korisnika sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Pravilniku o načinu i vođenju registra proračunskih korisnika proračuna u FBiH, te uspostaviti riznično poslovanje, sukladno Zakonu o riznici u FBiH;**
- **izvršiti procjenu utjecaja rizika i uspostaviti registar rizika, donijeti nedostajuće i ažurirati postojeće interne akte, te sačinjavati godišnje izvješće o funkcioniranju financijskog upravljanja i kontrole sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;**
- **sačinjavati izjavu o fiskalnoj odgovornosti i dostavljati je Ministarstvu financija Županije, kako je to Pravilnikom o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti i predviđeno.**

Unutarnja revizija

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH,⁵ Grad je u obvezi uspostaviti jedinicu za unutarnju reviziju.

Grad nije uspostavio unutarnju reviziju, niti je Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu predviđena jedinica za unutarnju reviziju što nije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH. Navedeno ima veći značaj uvažavajući odredbe Pravilnika o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji BiH kojim je utvrđeno da je jedinica za internu reviziju Grada nadležna i za ostala pravna lica u kojima većinski udjel ima Grad, a koja ne ispunjavaju kriterije za uspostavljanje jedinice za internu reviziju iz ovog Pravilnika.

Nije uspostavljena jedinica za unutarnju reviziju kao ključni element unutarnjeg nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što je obveza sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

Preporuka:

- **uspostaviti jedinicu za unutarnju reviziju sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.**

Prevenција korupcije

Plan integriteta je interni antikorupcijski dokument koji sadrži skup mjera pravne i praktične prirode i kojim se sprječavaju i otklanjaju mogućnosti za različite oblike nepravilnosti u radu kao i koruptivnog ponašanja, a predstavlja rezultat samoprocjene podložnosti institucije na koruptivno djelovanje i nepravilnosti, a sve u cilju povećanja transparentnosti i javnosti rada, a time i jačanju povjerenja građana u rad jedinica lokalne samouprave.

Gradonačelnik je 18. 7. 2023. godine donio zaključak o usvajanju Plana integriteta Grada Široki Brijeg za razdoblje 2023. – 2027. godine, kojim su definirani oblasti i proces označeni kao najrizičniji, a to su: Javne nabave, Upravljanje ljudskim resursima, Upravljanje materijalnim sredstvima, Sustav unutarnje kontrole i procedura, Upravljanje financijskim sredstvima, Uredsko poslovanje i Prijava nepravilnosti i korupcije. Također, sačinjena je analize izloženosti riziku od nepravilnosti i korupcije svih radnih mjesta u odnosu na opis posla. Spomenutim Zaključkom imenovana je osoba zadužena za nadzor nad provođenjem predviđenih mjera u Planu integriteta, kao i davanje prijedloga za njihovo unapređenje. Također, utvrđena je obveza svih zaposlenika za prijavu koruptivnih aktivnosti.

⁵„Sl. novine FBiH“, br. 49/20

Osoba zadužena za provođenje plana integriteta je 8. 1. 2024. godine sačinila Izvješće u kojem je navedeno da je od ukupno predviđenih 12 mjera i preporuka u 2023. godini pokrenuto pet aktivnosti, dok za preostalih sedam mjera aktivnosti nisu započete.

5. PLANIRANJE I IZVJEŠĆIVANJE

5.1 Izrada i donošenje proračuna i plana poslovanja

Proračun Grada Širokog Brijega za 2023. godinu (u daljnjem tekstu: Proračun) usvojilo je Vijeće 21. 12. 2022. u iznosu od 19.679.500 KM, a izmjenama i dopunama od 31. 10. 2023. usvojen je Proračun u iznosu od 21.148.500 KM.

Izmjenama i dopunama Proračuna planirani su sljedeći prihodi i primici: prihodi od poreza 11.036.500 KM, neporezni prihodi 3.367.000 KM, tekući transferi i donacije 4.745.000 KM i primici od zaduženja 2.000.000 KM, te sljedeći rashodi i izdaci: tekući transferi i drugi tekući rashodi 8.680.000 KM, izdaci za nabavu stalnih sredstava 5.090.000 KM, plaće i naknade troškova zaposlenih 3.112.500 KM, pokriće akumuliranog deficita u iznosu 1.300.000 KM, izdaci za otplatu dugova 1.140.000 KM, izdaci za materijal, sitan inventar i usluge 1.116.000 KM, doprinosi poslodavca 285.000 KM, izdaci za kamate 255.000 KM, kapitalni transferi 120.000 KM i tekuća pričuva 50.000 KM.

Provedenom revizijom utvrdili smo da:

- Služba za financije nije sačinila proračunske instrukcije broj 1 o načinu i elementima izrade dokumenta okvirnog proračuna, niti je sačinjen i usvojen dokument okvirnog proračuna za razdoblje od 2023. do 2025. godine, koji predstavlja makroekonomske projekcije i prognoze proračunskih sredstava i izdataka u trogodišnjem razdoblju i na kojem se temelji priprema i izrada proračuna;
- rashodi i izdaci nisu planirani po proračunskim korisnicima u Posebnom dijelu proračuna, niti su planirani prema izvorima financiranja;
- nije sačinjena ni proračunska instrukcija broj 2 – početna proračunska ograničenja i smjernice za izradu zahtjeva proračunskih korisnika;
- nisu poštovani rokovi izrade Proračuna za 2023. godinu s obzirom na to da je gradonačelnik uputio Prijedlog proračuna Vijeću 15. 12. 2022. godine, a utvrđeni rok je do 5. 11.;
- Odlukom o izvršavanju Proračuna nije određen iznos novog zaduživanja u skladu sa utvrđenom gornjom granicom zaduživanja, što nije sukladno članku 68. Zakona o proračunima u FBiH. Pokrenuta je procedura zaduženja kod komercijalne banke, bez prethodno pribavljenog mišljenja Federalnog ministarstva financija, što nije sukladno odredbama Zakona o dugu, zaduženju i jamstvima u FBiH. Ovom Odlukom nije uređen ni način izvršavanja pojedinih rashoda i izdataka (naročito transfera), što nije sukladno članku 7. Zakona;
- nije imenovan odbor za likvidnost i nisu sačinjavani planovi novčanih tijekova, koji predstavljaju projekciju priljeva i odljeva novčanih sredstava i nisu sačinjavani mjesečni i tromjesečni operativni planovi, koji predstavljaju maksimalne iznose do kojih se mogu stvarati rashodi i izdaci u danom vremenskom okviru, što nije sukladno člancima 53. i 63. Zakona o proračunima u FBiH.

Odlukom o izvršenju Proračuna nije uređen način izvršavanja određenih rashoda i izdataka (naročito tekućih i kapitalnih transfera), nisu utvrđeni prioriteti plaćanja, obim zaduživanja i izdavanje garancija i druga pitanja navedena u članku 7. Zakona o proračunima u FBiH. **Prilikom izrade proračuna nisu sačinjene proračunske instrukcije br. 1 i 2, nije sačinjen i usvojen dokument okvirnog proračuna i nisu poštovani rokovi pripreme i izrade proračuna. Rashodi i izdaci proračunom nisu planirani prema izvorima financiranja. Odlukom o izvršavanju proračuna nije određen iznos novog zaduživanja i Grad se dugoročno zadužio bez prethodno pribavljenog mišljenja Federalnog ministarstva financija, a nije uređen ni način izvršavanja pojedinih rashoda i izdataka. Odbor za likvidnost nije imenovan i nisu sačinjavani operativni planovi i planovi novčanih tijekova. Navedeno nije sukladno odredbama Zakona o proračunima FBiH.**

U primjeni je Strategija razvitka Grada Široki Brijeg za razdoblje 2017. – 2026. godine, a plan rada za 2023. godinu predstavljaju pojedinačni planovi službi.

Preporuke:

- *rashode i izdatke proračunom planirati prema izvorima financiranja, sačinjavati dokument okvirnog proračuna, operativne planove i planove novčanih tijekova, te poštovati rokove izrade proračuna;*
- *odlukom o izvršavanju proračuna urediti način izvršavanja rashoda i izdataka, prioritete plaćanja, osigurati potrebna mišljenja prilikom dugoročnog zaduženja i druga pitanja, sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH.*

5.2 Izvješćivanje

Vijeće je 29. 2. 2024. usvojilo Izvješće o izvršavanju Proračuna Grada Široki Brijeg za 2023. godinu.

Izvješće o radu Gradonačelnika sačinjeno je 20. 3. 2024. godine, u kojem su navedene planirane i realizirane aktivnosti sukladno Programu rada za 2023. godinu.

6. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Grad je sačinio godišnja financijska izvješća za 2023. godinu i dostavio ih nadležnim organima i institucijama, sukladno važećim propisima i u utvrđenom roku.

U Analizi iskaza, sačinjenoj uz godišnja računovodstvena izvješća, obrazloženo je izvršenje proračuna sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

6.1 GODIŠNJE IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU PRORAČUNA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjim izvješću o izvršavanju Proračuna iskazani su prihodi od preza (11.178.294 KM), neporezni prihodi (2.874.339 KM), primljeni transferi i donacije (5.354.887 KM) i primici od zaduženja (1.075.050 KM).

6.1.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od poreza (11.178.294 KM) u najvećoj mjeri odnose se na: porez na dohodak (5.880.063 KM), neizravne poreze (4.493.041 KM) i porez na imovinu (792.420 KM), koji se prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u FBiH doznačavaju na depozitni račun Grada.

6.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi (3.665.624 KM) najvećim djelom odnose se na ostale proračunske naknade i pristojbe (1.131.010 KM), porez na tvrtku (620.984 KM), naknade i pristojbe po federalnim zakonima i drugim propisima (549.904 KM), administrativne pristojbe (378.580 KM), neplanirane uplate (139.421 KM), prihode od nefinancijskih javnih poduzeća i financijskih institucija (54.287 KM) i drugo.

Ostale proračunske naknade i pristojbe odnose se na naknadu za korištenje hidroakumulacijskih objekata (624.977 KM), naknadu po osnovi prirodnih pogodnosti gradskog građevinskog zemljišta – renta (188.558 KM), naknadu za dodijeljeno zemljište (177.107 KM), naknada za šume (68.983 KM), naknade za tehnički pregled građevina (51.173 KM), naknadu za održavanje i izgradnju javnih površina 13.481 KM) i drugo.

Naknade i pristojbe po federalnim zakonima i drugim propisima odnose se na naknadu za ceste (372.719 KM), naknade i pristojbe za katastar (167.419 KM) i naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda (9.766 KM).

Administrativne pristojbe odnose se na općinske administrativne pristojbe (305.040 KM) i prihod od ovjere dokumenata (73.540 KM).

Prihodi od nefinancijskih javnih poduzeće i financijskih institucija najvećim dijelom odnosi se na prihode od davanja prava na eksploataciju prirodnih resursa – mineralne sirovine (37.315 KM) i prihodi od iznajmljivanja zemljišta (16.799 KM).

Podaci o ostvarenim neporeznim prihodima odgovaraju podacima Raspodjele javnih prihoda po korisnicima – B2 Županije.

Odlukom o komunalnoj naknadi, koju je Vijeće usvojilo 19. 9. 2012. godine, predviđeno je da rješenje o komunalnoj naknadi za svakog pojedinog obveznika donosi Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, a da se komunalna naknada kao proračunski prihod plaća na poseban račun Javne ustanove za komunalne djelatnosti „Coming“, koja provodi i nadzor nad njezinom naplatom. **Revizijom smo utvrdili da spomenuta Odluka nije usuglašena sa člankom 18. Zakona o riznici u FBiH kojim je propisano da se svi javni prihodi moraju uplatiti na depozitne račune službi za financije, niti Zakonom o komunalnoj djelatnosti kojim je predviđeno da je komunalna naknada prihod Grada i da kontrolu naplate vrši nadležna gradska služba. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su neporezni prihodi realno iskazani za iznos naplaćene komunalne naknade.**

Preporuka:

- *inicirati donošenje izmjene odluke Vijeća o komunalnoj naknadi, kako bi se komunalna naknada uplaćivala na depozitni račun proračuna, i da kontrolu naplate provodi nadležna gradska služba.*

6.1.1.3 Primitveni transferi i donacije

Primitveni transferi i donacije iskazani su u iznosu od 5.354.887 KM, a odnose se na primitvene tekuće transfere od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija (185.804 KM), tekuće transfere od ostalih razina vlasti (4.768.820 KM) i kapitalne transfere od ostalih razina vlasti (400.263 KM).

Primitveni tekući transferi od inozemnih vlada odnose se na doznačena sredstva od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske za izgradnju sportsko rekreativnog centra Jare.

Tekući transferi od ostalih razina vlasti odnose se na transfere od FBiH u iznosu od 2.833.333 KM, od Županije 1.883.677 KM i Federalnog zavoda za zapošljavanje 51.810 KM.

Tekući transferi od Federacije BiH odnose se na transfer Federalnog ministarstva prometa i komunikacija 1.601.909 KM za sanaciju lokalnih cesta Dobrič – Bile i Trn – Belušine; Federalnog ministarstva financija u iznosu 125.000 KM kao jednokratna financijska pomoć; Federalnog ministarstva rada i socijalne politike 661.199 KM za mjere podrške energetske siromašnim domaćinstvima; Fonda za zaštitu okoliša 350.225 KM za uređenje pročišćivača otpadnih voda (296.120 KM), izgradnju distributivnog cjevovoda Kvesići – Visoka Glavica (32.104 KM) i provođenje mjera za povećanje energetske učinkovitosti zgrade OŠ Rasno (22.000 KM); i Federalnu upravu civilne zaštite 95.000 KM za saniranje dijela štete od tuče.

Primitveni transferi od Županije odnose se na transfere Vlade 1.644.618 KM za financiranje infrastrukturnih projekata (1.020.000 KM), prijevoz učenika (507.750 KM) i za rekonstrukciju lokalnih putova (570.000 KM), za vodovod Ljubotići (69.000 KM), za saniranje elementarnih nepogoda (14.000 KM) i rasvjetu OŠ „Biograci“ (10.000 KM), Ministarstvu gospodarstva 119.059 KM za projektnu dokumentaciju vodovoda Ljubotići (74.059 KM) i sufinanciranje kamata za kredit EIB-a (45.000 KM), Ministarstvu prostornog uređenja 100.000 KM za sufinanciranje projekta „Izgradnja reciklažnog centra sa pretovarnom stanicom“ i za Županijsku upravu civilne zaštite 20.000 KM za sanaciju posljedica elementarnih nepogoda.

Primljeni kapitalni transferi iskazani su u iznosu 400.263 KM, a odnose se na doznačena sredstva od Federalnog ministarstva financija za kapitalne projekte.

Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za korisnike proračuna je predviđeno da se neutrošena namjenska sredstva i primljeni transferi i donacije prije godišnjeg obračuna preknjižavaju na poziciju razgraničenih prihoda.

Revizijom smo utvrdili da su primljeni transferi od Županijskog Ministarstva prostornog uređenja u iznosu od 100.000 KM za sufinanciranje projekta „Izgradnja reciklažnog centra sa pretovarnom stanicom“ iskazani na poziciji prihoda, a ne razgraničenih prihoda, iako nisu utrošena za odobrene namjene.

Na namjenskim podračunima su iskazana sredstva zaštite od prirodnih i drugih nesreća a koja nisu iskazana na poziciji razgraničenih prihoda u iznosu od 197.953 KM, sredstva za šume u iznosu od 111.593 KM, od čega se na revidiranu godinu odnosi 68.983 KM i sredstva Projekta Adriatic canyoning u iznosu 55.292 KM. Ovo su namjenska sredstva, te su u razdoblju u kojem su prikupljena iskazana kao prihod, a ne kao razgraničeni prihod, iako nisu utrošena za utvrđene namjene.

Primljeni transferi u iznosu od 100.000 KM, i namjenska sredstva iz ranijeg razdoblja u iznosu od 364.838 KM, iako nisu utrošena za odobrene namjene, iskazana su na poziciji prihoda, a ne razgraničenih prihoda, što nije sukladno članku 29. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za korisnike proračuna.

Preporuka:

- **neutrošene namjenske transfere prije godišnjeg obračuna preknjižiti na poziciju vremenskih razgraničenja sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.**

6.1.1.4 Primici od zaduživanja

Primici od zaduživanja iskazani su u iznosu od 1.075.050 KM i odnose se na dugoročni kredit sa UniCredit bankom u iznosu 2.000.000 KM namijenjenog za kapitalna ulaganja sa rokom dospjeća od sedam godina.

6.1.2 Rashodi, izdaci i financiranje

U Godišnjem izvješću o izvršenju proračuna za 2023. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 22.947.689 KM, što je u odnosu na planiranih 19.848.500 KM izvršenje od 116%.

Strukturu rashoda i izdataka čine: tekući transferi i drugi tekući rashodi (10.035.193 KM), izdaci za nabavu stalnih sredstava (6.870.088 KM), plaće i naknade troškova zaposlenih (3.253.430 KM), izdaci za materijal sitan inventar i usluge (1.080.457 KM), izdaci za otplate dugova (1.047.217 KM), izdaci za kamate (309.167 KM), doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi (289.278 KM) i kapitalni transferi (60.859 KM).

Zakonom o proračunima u FBiH i Odlukom o izvršavanju proračuna za 2023. godinu definirano je da se obveze na teret proračuna tekuće godine mogu preuzeti samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu proračuna. Grad je preuzeo obveze iznad iznosa utvrđenih u posebnom dijelu Proračuna, te je realizacija na pojedinim pozicijama veća od odobrenih iznosa u visini od najmanje 3.013.617 KM. Iskazani su iznosi prekoračenja u odnosu na vrijednosti utvrđene Proračunom su na sljedećim pozicijama: rekonstrukcija i investicijsko održavanje (2.037.000 KM), tekući transferi pojedincima (124.375 KM), tekući transferi neprofitnim organizacijama (401.105 KM), bruto plaće i naknade plaća (120.333 KM), subvencije javnim preduzećima (97.809 KM), tekući transferi drugim nivoima vlasti (73.037 KM), nabavka ostalih stalnih sredstava (58.436 KM), izdaci za inostrane kamate (42.396 KM), naknade troškova zaposlenih (20.597 KM), ugovorene i druge posebne usluge (19.131 KM), kamate na domaće pozajmljivanje (11.771 KM), doprinosi poslodavca i ostali doprinosi (4.278 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (3.349 KM).

U iskazanom prekoračenju nije uračunato cjelokupno prekoračenje pozicije ostale isplate pojedincima iz materijalno-socijalnog, osiguranja za nezaposlene osobe u iznosu 661.199 KM s obzirom da su sredstva za mjere podrške energetski siromašnim domaćinstvima odobrena nakon usvojenog Rebalansa proračuna. Također, uzimajući u obzir činjenicu da su određeni rashodi i izdaci, za koje je utvrđeno prekoračenje, knjigovodstveno evidentirani na drugim od za te namjene predviđene pozicije u kontnom planu kao sastavnim dijelom Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH ostvareno prekoračenje je znatno veće. **Grad se nije pridržavao ograničenja utvrđenih Proračunom, te su stvoreni rashodi i izdaci, odnosno preuzete su obveze iznad iznosa odobrenih posebnim dijelom Proračuna za te namjene od najmanje 3. 016.617 KM. Navedeno nije sukladno članku 6. Zakona o proračunima FBiH i članku 6. Odluke o izvršenju proračuna za 2023. godinu.**

Člankom 7. Zakona o proračunima je predviđeno da se priznavanje prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka zasniva na modificiranom računovodstvenom načelu nastanka događaja, tj. prihodi i primici se priznaju u razdoblju kada su mjerljivi i raspoloživi, a rashodi i izdaci u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju. **Utvdili smo da se Grad nije pridržavao modificiranog računovodstvenog načela s obzirom na to da je doznake ustanovama kojima je osnivač za prosinac 2022. godine u iznosu od najmanje 267.419 KM iskazao na teret proračunske 2023. godine, dok doznake za prosinac 2023. godine nije iskazao u financijskim izvješćima za 2023. godinu. Također, dio rashoda nije priznat u razdoblju na koje se odnosi, budući da je priznat u razdoblju plaćanja obveza.**

Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna propisano je da se prilikom nastanka rashoda i izdatka iskazuje odgovarajuća pozicija troška i odgovarajuća pozicija obveza, dok se prilikom plaćanja zatvaraju te obveze na teret novčanih sredstava. Uvidom u iskazane knjigovodstvene promete obveza utvdili smo da je knjiženje određenih poslovnih događaja izvršeno na način da je trošak knjižen prilikom plaćanja, dok se kratkoročne obveze uopće ne knjiže. **Navedeno ima za posljedicu manje iskazane obveze i nije sukladno okviru financijskog izvješćivanja za proračunske korisnike.**

Preporuka:

- **rashode i izdatke stvarati i odobravati samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu proračuna, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, te ih priznavati u razdoblju na koje se odnose, uz istovremeno knjiženje na poziciji obveza sukladno okviru financijskog izvješćivanja za proračunske korisnike.**

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 3.253.430 KM, a odnose se na bruto plaće i naknade plaća 2.754.833 KM i naknade troškova zaposlenih 498.597 KM.

Obračun plaća i naknada plaća reguliran je Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće izabраних dužnosnika, nositelja izvršnih funkcija, savjetnika i pravobranitelja, Grada Širokog Brijega⁶, Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće državnih službenika i namještenika jedinstvenog tijela uprave Grada Širokog Brijega⁷, Odlukom o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna u gradskoj upravu Grada Širokog Brijega⁸ i Pravilnikom o plaćama i naknadama državnih službenika i namještenika jedinstvenog gradskog tijela uprave grada Širokog Brijega⁹. Koeficijenti za obračun plaća i naknada plaća utvrđeni u Odlukama Vijeća usuglašeni su sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima Vlasti u FBiH.

Izvršili smo uvid u obračun plaća i naknada plaća za travanj, rujan i prosinac 2023. godine.

⁶ „Službeni glasnik Grada Širokog Brijega“ br. 9/21

⁷ „Službeni glasnik Grada Širokog Brijega“ br. 9/21

⁸ „Službeni glasnik Grada Širokog Brijega“ br. 7/17 i 8/23

⁹ Broj 03-310/19 od 29. 8. 2019. godine

Člankom 5. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH propisano je da se osnovica i bod za obračun plaće utvrđuju zakonom, odnosno odlukom gradskog vijeća o izvršavanju proračuna za svaku proračunsku godinu ili odlukom o privremenom financiranju i primjenjuju se od 1. 1. za svaku narednu godinu. Odlukom o izvršenju proračuna Grada Širokog Brijega za 2023. godinu nisu utvrđeni osnovica i bod za obračun plaća što nije sukladno odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH. Zaključkom gradonačelnika utvrđena je osnovica za obračun plaća izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih funkcija, savjetnika i pravobranitelja Grada i državnih službenika i namještenika jedinstvenog tijela uprave Grada u iznosu od 360 KM za 2023. godinu dok, bod nije utvrđen.

Najviša plaća (sa minulim radom) je isplaćena u iznosu od 3.610 KM, najniža u iznosu od 717 KM, dok je prosječna plaća iznosila 1.673 KM.

Člankom 4. Odluke o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće državnih službenika i namještenika Grada propisano je da je osnovna plaća ne može biti manja od 70% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji prema posljednjem objavljenom statističkom podatku. Istim člankom je propisano da će se, u slučaju da množenjem utvrđene osnovice boda za obračun plaće i pripadajućeg koeficijenta platnog razreda osnovna plaća iznosi manje od 70% prosječne plaće, zaposleniku isplatiti plaća u navedenom postotku. Uvidom u pojedine platne liste utvrdili smo da je najniža plaća isplaćena u iznosu manjem od 70% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH prema posljednjem objavljenom statističkom podatku i da nije izvršeno njeno usklađivanje do 70% prosječne plaće kako je to propisano Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće državnih službenika i namještenika Grada.

Zakonom o radu definirano je da puno radno vrijeme traje 40 sati tjedno, te da pravo na odmor traje najmanje 30 minuta za radnika koji radi duže od šest sati dnevno, a koje se ne uračunava u radno vrijeme. Odlukom o radnom vremenu općinskih upravnih odjela i drugih upravnih tijela Općine Široki Brijeg koja datira iz 1996. godine definirano je da radno vrijeme traje od 07⁰⁰ do 15⁰⁰ svakim danom osim subote i nedjelje. Odmor djelatnika u tijeku radnog vremena traje 30 minuta, a koristi se u razdoblju od 9³⁰ do 10⁰⁰ sati i uključen je u radno vrijeme. Odlukom je predviđeno da je prva subota u mjesecu radna. Izjavom ovlaštene osobe informirani smo da je radno vrijeme organizirano od ponedjeljka do petka, bez radnih subota.

S obzirom na to da je Odluka o radnom vremenu donesena 1996. godine, da je njom utvrđeno da se pauza uračunava u radno vrijeme i da se radno vrijeme raspoređuje i na prvu subotu u mjesecu (što se ne primjenjuje), konstatiramo da ona nije usuglašena s odredbama Zakona o radu u FBiH kojim je utvrđeno da se pauza od 30 minuta ne računa u radno vrijeme. Također, raspored tjednog radnog vremena od 7⁰⁰ do 15⁰⁰ ima za posljedicu da tjedno radno vrijeme bez pauze traje 37,5 sati što nije sukladno Zakonu o radu u FBiH.

Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu¹⁰ propisana je obveza vođenja evidencije o radnom vremenu koja, između ostalih, sadrži podatke o početku rada, završetku rada, ukupnom dnevnom radnom vremenu, vremenu terenskog rada, vremenu neprisustva na poslu i slično. Uvidom u evidencije o radnom vremenu za mjesec travanj, rujan i prosinac utvrdili smo da one ne sadrže podatke o ukupnom dnevnom radnom vremenu, vremenu odsustva sa posla i da je kod svih djelatnika iskazano identično radno vrijeme od 07⁰⁰ do 15⁰⁰ sati, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.

Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika za 2023. godinu nije izvršeno, iako je to obveza utvrđena Zakonom o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji¹¹ i Zakonom o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji¹² koja se vrši u cilju kvalitetnog i profesionalnog obavljanja poslova i radnih zadataka, stvaranja preduvjeta za profesionalni razvoj državnih službenika i namještenika i jačanja integriteta organa državne službe u FBiH.

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 92/16

¹¹ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 16/08, 7/09, 8/12 i 8/13

¹² „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ br. 6/21-prečišćeni tekst

Temeljem Zaključka gradonačelnika odobrena je isplata naknade za korištenje mobitela od 100 KM gradonačelniku i 50 KM pomoćniku gradonačelnika. Ova naknada se isplaćuje mjesečno uz plaću uz obračun poreza i doprinosa na isplaćeni iznos. Isplata ove naknade je regulirana Pravilnikom o korištenju službenih automobila i mobilnih telefona Grada kojim je predviđena naknada za korištenje vlastitih mobilnih telefona u visini do 10% prosječne plaće isplaćene u FBiH za posljednja tri mjeseca.

Zakonom o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji utvrđeno je da se pravo na naknadu za privremeno obavljanje poslova drugog radnog mjesta može utvrditi u slučaju kada je podnesen zahtjev za raspisivanje javnog natječaja za popunu tog radnog mjesta do okončanja natječajne procedure ili kada je proveden javni natječaj, ali se nije mogla izvršiti popuna tog radnog mjesta ili kada se državni službenik sa tog radnog mjesta nalazi na dužem bolovanju ili porodijskom odsustvu i drugim slučajevima odsutnosti s posla. Obavljanje poslova može trajati najviše do šest mjeseci od dana donošenja rješenja o određivanju državnog službenika za obavljanje tih poslova. Rješenjem gradonačelnika odobreni su dodaci na plaću u visini od 30% za obavljanje poslova drugog radnog mjesta na razdoblje od šest mjeseci, a po isteku prethodnog rješenja kontinuirano su izdavana nova rješenja za naredno razdoblje od šest mjeseci. Za upražnjena radna mjesta za koja su izdavana rješenja o privremenom obavljanju tih poslova nisu provedeni javni natječaji niti su poduzete aktivnosti na njihovoj popuni.

Ne možemo potvrditi osnovanost isplata naknada za obavljanje poslova drugog radnog mjesta u iznosu od najmanje 10.141 KM s obzirom na to da nisu poduzete aktivnosti na popuni tih radnih mjesta kako je utvrđeno Zakonom o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 498.597 KM, a odnose se na naknade za topli obrok (268.495 KM), naknadu za prijevoz na posao i sa posla (73.424 KM), naknade za jednokratne pomoći (62.300 KM), regres za godišnji odmor (55.000 KM), otpremnine zbog odlaska u mirovinu (33.816 KM) i pomoći u slučaju smrti ili teže invalidnosti (5.562 KM).

Naknada za topli obrok isplaćena je u visini od 1% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH.

Jednokratna pomoć je isplaćena u visini od 500 KM svakom zaposleniku Zaključkom gradonačelnika i na osnovu Uredbe o isplati pomoći od strane poslodavca¹³.

Zaključkom gradonačelnika odobrena je isplata naknade za regres zaposlenicima u iznosu od 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u visini od 600 KM svakom zaposleniku.

Naknada za troškove prijevoza na posao i sa posla ostvaruje se temeljem ovjerene pisane izjave zaposlenika o udaljenosti mjesta stanovanja do mjesta rada kako je i propisano člankom 2. Odluke o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna u gradskoj upravi Grada. Istim člankom je predviđena i naknada za troškove prijevoza u visini 0,25 KM po prijeđenom kilometru, za dane provedene na radu. Uvidom u obračun ovih naknada utvrdili smo da se obračunavaju sukladno Odluci.

Revizijom smo utvrdili da Odlukom o izvršavanju proračuna nisu utvrđeni osnovica i bod za obračun plaće i da nije izvršeno usklađivanje najniže plaće do 70 % prosječne plaće kako je propisano Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće državnih službenika i namještenika Grada. Odluka o radnom vremenu Grada nije usuglašena s odredbama Zakona o radu kojim je definirano da tjedno radno vrijeme traje 40 sati, a da se pauza od 30 minuta ne računa u radno vrijeme. Evidencije o radnom vremenu ne sadrže sve elemente propisane Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na rad jer ne sadrže podatke o ukupnom dnevnom radnom vremenu, vremenu odsustva sa posla i kod svih djelatnika je iskazano identično radno vrijeme od 07⁰⁰ do 15⁰⁰ sati. Dodaci na plaću za obavljanje poslova drugog radnog mjesta su isplaćivani iako nisu poduzete sve aktivnosti na njihovoj popuni, što je uvjet za njihovu isplatu propisan Zakonom o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj.

¹³ „Službene novine FBiH“, br. 96/23

Preporuke:

- **Odlukom o izvršavanju proračuna utvrditi osnovicu i bod za obračun plaća i naknada plaća, a najnižu plaću isplaćivati sukladno odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;**
- **donijeti odluku o radnom vremenu kojom će se utvrditi puno radno vrijeme u koje se ne uračunava pauza i raspored radnog vremena, a evidencije o radnom vremenu uspostaviti i voditi shodno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu;**
- **ocjenjivanje državnih službenika i namještenika vršiti sukladno Zakonu o državnim službenicima u Županiji Zapadnohercegovačkoj i Zakonu o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj;**
- **rješenja o pravu na naknadu za privremeno obavljanje poslova drugog radnog mjesta donositi samo u slučaju da su poduzete sve aktivnosti na popuni upražnjenih radnih mjesta.**

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 1.080.458 KM, a odnose se na ugovorene usluge (609.131 KM), izdatke za tekuće održavanje (147.669 KM), nabavu materijala (138.349 KM), izdatke za energiju (66.171 KM), izdatke za usluge prijevoza i goriva (55.232 KM), izdatke za komunalne usluge (39.281 KM), izdatke za osiguranje i usluge platnog prometa (19.285 KM) i putne troškove (5.339 KM).

Najveći dio ugovorenih usluga čine izdaci za: naknade vijećnicima (119.231 KM), usluge ispitivanja okoline (98.331 KM), povjerenstava (95.392 KM), reprezentaciju (54.705 KM), PDV (50.431 KM), ostale nespomenute usluge (44.319 KM), usluge medija (39.512 KM) i ostale stručne usluge (34.480 KM).

Izdaci za naknade vijećnicima regulirani su Odlukom o naknadama vijećnika i radnih tijela gradskog vijeća¹⁴ kojom je propisano da vijećnicima pripada vijećnički paušal u iznosu od 200 KM kao i naknada za nazočnost na sjednici gradskog vijeća u iznosu od 150 KM bez obzira na broj održanih sjednica. Uvidom u obračun naknada za mjesec travanj, rujanj i prosinac utvrdili smo da se obračunavaju sukladno važećoj Odluci. Na isplaćene naknade vijećnicima obračunati su i uplaćeni porezi i doprinosi shodno odredbama Zakona o porezu na dohodak¹⁵ i Zakona o doprinosima.¹⁶

Na poziciji usluga ispitivanja okoline iskazane su usluge izrade glavnih projekata (44.928 KM), subvenciju za kupnju semafora KK Široki Brijeg (20.000 KM) i naknade članovima stručnog povjerenstva za vršenje tehničkog pregleda radi izdavanja odobrenja za uporabu objekta (12.799 KM). Zaključkom gradonačelnika odobrena je isplata 15.000 KM za sufinanciranje nabave kupovine novog semafora KK Široki Brijeg. Međutim, za isplaćeni preostali iznos od 5.000 KM nije donesena odluka o odobrenju isplate. Navedeni izdatak predstavlja transfer zbog čega konstatiramo da pri planiranju i iskazivanju nije dosljedno primijenjen kontni plan koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Izdaci za rad povjerenstava najvećim dijelom odnose se na izdatke članovima povjerenstva za tehnički pregled u iznosu od 38.950 KM. Povjerenstva za tehnički pregled su formirana temeljem članka 27. Zakona o građenju Županije Zapadnohercegovačke kojim je propisano da tehnički pregled, nakon primitka zahtjeva za izdavanje uporabne dozvole, obavlja povjerenstvo koje utvrđuje da li je građevina izgrađena sukladno građevinskoj dozvoli, tehničkim propisima i tehničkim normama i o tome sačinjava zapisnik. Revizijom smo utvrdili da su povjerenstva zadatke obavljala sukladno odredbama Zakona o građenju Županije.

¹⁴ „Službeni glasnik Grada Širokog Brijega“ br. 1/10 i 3/22

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13, 65/13

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19, 4/21, 6/23 i 28/23

Revizijom smo utvrdili da naknade članovima povjerenstava za tehnički prijem u iznosu od najmanje 16.680 KM koji su djelatnici nisu imale tretman plaće, što nije sukladno Zakonu o porezu na dohodak Zakonu o doprinosima, Pravilniku o primjeni Zakona o porezu na dohodak, kao ni Pravilniku o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.¹⁷

Na poziciji usluga reprezentacije iskazani su izdaci za konzumaciju hrane i pića i nabavu promotivnih materijala. Tijekom 2023. godine korištenje sredstava planiranih za reprezentaciju nije bilo uređeno unutarnjim aktom. U siječnju 2024. godine donesen je Pravilnik o reprezentaciji i poklonima u Jedinstvenom tijelu uprave Grada kojim je utvrđeno ostvarivanje prava na reprezentaciju, visina, uvjeti i način korištenja sredstava reprezentacije kao i postupak primanja i davanja poklona.

Ostale nespomenute usluge odnose se na ugovore o djelu zaključene sa fizičkim licima. Uvidom u pojedine ugovore utvrdili smo da se dio zaključenih ugovora u iznosu od 34.068 KM odnosio na poslove koji su sistematizirani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Grada i predstavljaju redovite poslove koje se obavljaju u kontinuitetu dulje vrijeme. Revizijom smo utvrdili da su u tijeku javnog natječaja za pojedina radna mjesta (viši stručni suradnik za radne odnose; stručni suradnik za praćenje i realizaciju razvojnih projekata; referenti za vatrogastvo) angažirana fizička lica za njihovo obavljanje, a zatim su, po okončanju natječaja zaposleni na ta radna mjesta.

Shodno navedenom, ne možemo potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora o djelu u iznosu od najmanje od 34.068 KM za obavljanje poslova koji su sistematizirani Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i koji su po svojoj prirodi redoviti poslovi i obavljaju se u kontinuitetu dulje razdoblje.

Konstatiramo da nije postupljeno sukladno odredbama Zakona o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj¹⁸ i Zakona o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj kojim je utvrđeno da poslove koji su sistematizirani Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji obavljaju državni službenici i namještenici zaposleni u tom organu državne uprave.

Revizijom smo utvrdili da je na poziciji ostalih stručnih usluga evidentiran i izdatak za premiju zdravstvenog osiguranja za 2024. godinu u iznosu 2.080 KM za sve djelatnike Grada koji je isplaćen temeljem Zaključka gradonačelnika. Ovaj izdatak predstavlja dopunsko zdravstveno osiguranje koje zdravstveni osiguranici samostalno uplaćuju s ciljem da budu oslobođeni plaćanja participacije. **S obzirom na to da dopunsko zdravstveno osiguranje nije obvezno i uplaćuje se dragovoljno, provedenom revizijom ne možemo potvrditi utemeljenost ove isplate na teret Proračuna.**

Na poziciji izdataka za tekuće održavanje iskazane su usluge opravki i održavanja zgrada (53.311 KM), materijal za opravke i održavanje zgrada (42.397 KM), materijal za opravku i održavanje vozila (22.156 KM), materijal za opravku i održavanje opreme (16.061 KM), usluge održavanja i opravki vozila (6.881 KM) i usluge opravki i održavanja opreme (6.863 KM). Revizijom smo utvrdili da za dio izdataka za tekuće održavanje nije provedena procedura javne nabave za što smo dali preporuku u točki 7. Izvješća. Uvidom u odabrani uzorak izdataka za tekuće održavanje za koje je proveden postupak javne nabave ustanovili smo da su realizirani su sukladno cijenama i količinama koje su ugovorene.

Izdaci za nabavu materijala se odnose na izdatke za uredski materijal (72.423 KM), ostali materijal za posebne namjene (30.169 KM), materijal za čišćenje (20.270 KM) i kompjuterski materijal (15.487 KM). Za nabavu uredskog materijala zaključen je ugovor sa dobavljačem Logotip d.o.o. Široki Brijeg na iznos od 49.140 KM. Uvidom u pojedine fakture utvrdili smo da je, pored izabranog ponuđača, uredski materijal nabavljan i od drugih dobavljača što je nije sukladno Zakonu o javnim nabavama. Pregledom odabranog uzorka izdataka za materijal za čišćenje utvrdili smo da je nabava vršena bez provođenja odgovarajućeg postupka javnih nabava i zaključivanja ugovora sa odabranim ponuđačem na način propisan Zakonom o javnim nabavama. **Revizijom smo utvrdili da je Grad, pored nabave od izabranog dobavljača, vršio nabavu uredskog materijala i od drugih dobavljača, a nabava materijala za čišćenje je realizirana bez provođenja postupka javne nabave, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama, za što smo dali preporuku točki 7. Izvješća.**

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 5, 6/17, 38/17, 39/18, 12/21 i 6/22

¹⁸ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ br. 16/08, 7/09, i 8/13

Izdaci za **usluge prijevoza i goriva** odnose se na izdatke za utrošeno gorivo (45.437 KM) i registraciju motornih vozila (9.795 KM). Pravilnikom o korištenju službenih automobila i mobilnih telefona Grada propisano je da su korisnici službenog automobila dužni voditi evidenciju o izvršenim radnjama i prijeđenim kilometrima na utvrđenom obrascu putnog naloga, a da mjesečne evidencije o prijeđenoj kilometraži automobila i utroška goriva sačinjavaju nadležne službe. Nisu nam prezentirani obrasci putnih naloga niti izvješća o prijeđenim kilometrima i potrošnji goriva za 14 službenih automobila u vlasništvu Grada, a koji se vode s ciljem praćenja i nadzora nad utroškom goriva.

Revizijom smo utvrdili da je Grad zaključivao ugovore o djelu sa fizičkim osobama za obavljanje poslova koji su sistematizirani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Grada i koji predstavljaju redovite aktivnosti. Zakonom o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj i Zakonom o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj je definirano da se ugovor o djelu zaključuje sa fizičkim osobama za obavljanje određenog konkretnog posla, dok se angažiranje izvršitelja za sistematizirana radna mjesta i poslova koji se obavljaju u kontinuitetu vrši sukladno odredbama Zakona o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj i Zakona o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj. Porezi i doprinosi na naknade za rad djelatnika u povjerenstvima nisu obračunate kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima. Ne popunjavaju se obrasci putnih naloga i ne sačinjavaju se izvješća o prijeđenim kilometrima i potrošnji goriva na način utvrđen Pravilnikom o korištenju službenih automobila i mobilnih telefona Grada.

Preporuke:

- *za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu angažirati državne službenike i namještenike zaposlene u Gradu shodno Zakonu o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj i Zakonu o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj;*
- *poreze i doprinose na naknade za rad djelatnika u povjerenstvima obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima;*
- *popunjavati obrasce putnih naloga i sačinjavati izvješća o prijeđenim kilometrima i potrošnji goriva na način utvrđen Pravilnikom o korištenju službenih automobila i mobilnih telefona Grada s ciljem praćenja i nadzora nad utroškom goriva.*

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi iskazani su u iznosu od 10.035.193 KM i odnose se na tekuće transfere pojedincima (2.725.574 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (2.667.105 KM), subvencije javnim poduzećima (2.303.809 KM), tekuće transfere drugim razinama vlasti (2.113.037 KM), subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima (160.241 KM) i drugi tekući rashodi (65.427 KM).

Odlukom o izvršavanju proračuna za 2023. godinu nije definiran način realizacije tekućih transfera.

Tekući transferi drugim razinama vlasti iskazani su u iznosu 2.107.637 KM, a odnose se na transfer za sport (1.142.508 KM), transfer Centru za socijalni rad (615.455 KM), transfer za kulturu (263.383 KM), transfer za političke stranke (38.000 KM), transfer za ekshumaciju (32.249 KM) i transfer za izbore (21.442 KM).

Transfer za sport iskazan je u iznosu 1.142.508 KM. Odlukom Vijeća o kriterijima, načinu i postupku raspodjele proračunskih sredstava za sport od 11. 3. 2021. godine predviđeno je da se sredstva odobravaju temeljem javnog poziva za prethodno definirane namjene i utvrđene kriterije. Na javni poziv pristiglo je 45 zahtjeva, od kojih je Povjerenstvo za odabir projekata za oblast sporta pet odbacilo kao formalno nezadovoljavajuće.

Povjerenstvo je izvršilo bodovanje formalno ispravnih zahtjeva i pregled dostavilo Gradonačelniku koji je, kako je to spomenutom Odlukom i predviđeno, donio rješenja o odobravanju sredstava za svakog od korisnika u ukupnom iznosu od 500.500 KM. Ugovorom o sudjelovanju u zajedničkoj realizaciji projekta „Potpuna rekonstrukcija glavnih terena na stadionima Premijer lige BiH“ između Nogometnog saveza BiH, Grada i NK Široki Brijeg od 28. 3. 2023. godine, Grad se obvezao doznačiti Nogometnom savezu BiH 549.197 KM na ime sudjelovanja u rekonstrukciji glavnog terena stadiona „Pecara“ ukupne vrijednosti 2.029.741 KM i ustupiti korištenje stadiona NK Široki Brijeg u trajanju od 20 godina, iako spomenuti stadion nije iskazan kao imovina Grada. Proceduru odabira najpovoljnijeg dobavljača za ovaj projekt proveo je Nogometni savez BiH. Preostalih 92.811 KM odobreni su zaključcima gradonačelnika temeljem dostavljenih zahtjeva. **Revizijom smo utvrdili da su transferi za sport u iznosu od 92.811 KM odobreni zaključcima gradonačelnika po dostavljenim zahtjevima bez primjene utvrđenih kriterija za raspodjelu transfera za sport i raspisivanja javnog poziva kojim bi se osigurala transparentnost raspodjele. Navedeno nije sukladno odredbama Odluke Vijeća o kriterijima, načinu i postupku raspodjele proračunskih sredstava transfera za sport i Zakona o proračunima u FBiH.**

Transferi Centru za socijalni rad iskazani su u iznosu 615.455 KM, a odnose se na sredstva doznačena za plaće i naknade troškova zaposlenih, materijalne troškove, jednokratne novčane potpore za novorođeno dijete i jednokratne pomoći socijalno ugroženim osobama. Vijeće nije definiralo iznose pojedinačnih transfera u okviru transfera Centru za socijalni rad. Odlukom Vijeća od 23. 1. 2018. godine utvrđeno je pravo na jednokratnu novčanu potporu u iznosu od 500 KM za svako novorođeno dijete na području Grada. Planiranje više vrsta rashoda i izdataka na jednoj poziciji ima za posljedicu nemogućnost praćenja izvršenja proračuna po pojedinačnim transferima, a za što je preporuka dana u poglavlju 5.1 Izrada i donošenje proračuna i plana poslovanja.

Transfer za kulturu iskazan je u iznosu 263.383 KM, a način realizacije definiran je Odlukom o kriterijima, načinu i postupku raspodjele sredstava za kulturu, koju je Vijeće donijelo 11. 3. 2021. godine. Na javni poziv pristiglo je 66 zahtjeva od kojih je 15 odbačeno kao formalno nezadovoljavajući. Nakon provedenog bodovanja Povjerenstvo za odabir projekata iz oblasti kulture je dalo prijedlog za podršku 45 projekata ocijenjenim sa 80 ili više bodova. Gradonačelnik je donio rješenja o odobravanju sredstava za svakog od korisnika, kojim su odobrena sredstva u iznosu 94.600 KM. Ostali transferi za kulturu u iznosu 168.783 KM realizirani su zaključcima gradonačelnika temeljem dostavljenih zahtjeva. **Revizijom smo utvrdili da su transferi za kulturu u iznosu od 168.783 KM odobreni zaključcima gradonačelnika po dostavljenim zahtjevima bez primjene utvrđenih kriterija za raspodjelu transfera za kulturu i raspisivanja javnog poziva kojim bi se osigurala transparentnost raspodjele. Navedeno nije sukladno odredbama Odluke Vijeća o kriterijima, načinu i postupku raspodjele proračunskih sredstava transfera za kulturu i Zakona o proračunima u FBiH-**

Tekući transferi pojedincima iskazani su u iznosu 2.725.574 KM, a odnose se na subvencije za prijevoz učenika (1.283.750 KM), ostale isplate pojedincima iz materijalno socijalne sigurnosti (780.809 KM), transfer za elementarne nepogode (348.430 KM), novčanu pomoć nezaposlenima i bolesnima (131.460 KM), pomoć učenicima i studentima (128.905 KM), ostali transferi pojedincima (28.951 KM) i isplata za invalidne osobe (23.270 KM).

Subvencije za prijevoz učenika realizirane su sukladno odlukama Vijeća o subvencioniranju javnog linijskog prijevoza učenika od 4. 8. 2009. godine, kojim je propisano subvencioniranje 25% mjesečne karte za nultu zonu, 47,18% za prvu zonu, 51,18% za drugu zonu i 53,18 % za treću zonu. Za djecu poginulih branitelja, ratnih vojnih invalida sa invaliditetom iznad 80%, djecu sa poteškoćama u razvoju i za svako treće i slijedeće dijete iz obitelji koji koriste prijevoz subvencionira se prijevoz u cijelosti.

Ostale isplate pojedincima iz materijalno socijalne sigurnosti iskazane su u iznosu 780.809 KM. Na poziciji ovoga transfera iskazana je realizacija Sporazuma o suradnji na realiziranju programa mjera podrške energetski siromašnim domaćinstvima zaključenim sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike u iznosu 661.199 KM. Preostala sredstva ovoga transfera su odobrena zaključkom gradonačelnika temeljem dostavljenih zahtjeva, a u većini slučajeva odnosi se na pomoć socijalno ugroženim osobama.

Transfer za elementarne nepogode iskazan je u iznosu 348.430 KM. Stožer civilne zaštite je 16. 1. 2023. godine usvojio Plan korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, kojim je planirana realizacija namjenskih sredstava u iznosu 648.458 KM, i to za nabavu opreme za strukture civilne zaštite (286.229 KM), saniranje šteta od elementarnih nepogoda (192.892 KM), provođenje preventivnih mjera (136.892 KM), izdaci za pripremanje, obuku i vježbe (35.223 KM) i druge aktivnosti (34.223 KM). Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da su većim dijelom odlukama Stožera civilne zaštite sredstva odobrena pojedincima za saniranje posljedica nevremena na poljoprivrednim kulturama 234.709 KM (iz sredstava većim dijelom osiguranih iz drugih izvora), transferi neprofitnih organizacijama (GSS, DVD, Radioamateri, Crveni križ), 44.500 KM za nabavu opreme, mjesnim zajednicama 20.000 KM za saniranje putne infrastrukture uslijed elementarnih nepogoda, naknada članovima Stožera civilne zaštite 7.800 KM i drugo.

Novčana pomoć nezaposlenima i bolesnima iskazana je u iznosu 131.460 KM. Sredstva su odobravana zaključkom gradonačelnika temeljem dostavljenog zahtjeva socijalno ugroženim osobama.

Pomoć učenicima i studentima iskazana je u iznosu od 128.905 KM, a odnose se na jednokratnu potporu studentima (40.000 KM) i stipendije (88.905 KM). Temeljem odluke Vijeća od 30. 11. 2022. godine raspisan je natječaj za dodjelu stipendija sukladno Pravilniku o dodjeli stipendija studentima deficitarnih zanimanja. Predviđeno je stipendiranje 28 studenata s izuzetkom I. godine studija za 12 zanimanja koji prvi put upisuju godinu studija. Nakon provedene procedure predviđene javnim pozivom stipendije su odobrene za 15 prvorangiranih, kao i na prijedlog povjerenstva za 13 preostalih prijavljenih studenata koji su ispunjavali uvjete, s obzirom da za pojedine studije nije bilo dostavljenih zahtjeva. Odlukom Vijeća od 31. 1. 2013. utvrđena je jednokratna potpora redovnim studentima javnih sveučilišta koji nisu ponavljali godinu s izuzetkom studenata I godine studija. Nakon provedene procedure javnog poziva potpore su odobrene za 80 najbolje ocijenjenih studenata sa po 500 KM.

Ostali transferi pojedincima iskazani su u iznosu 28.951 KM, a odnose se na naknadu plaće i doprinosa ravnatelja kao i ostali troškovi Duhanske stanice, koja je postupku likvidacije, a čija imovina je u postupku prelaska u vlasništvo Grada.

Isplata za invalidne osobe iskazana je u iznosu 23.270 KM odnosi se na isplate troškova prijevoza djece ometene u psiho-fizičkom razvoju, a pohađaju Centar za djecu „Marija naša nada“.

Tekući transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu 2.667.105 KM, a najvećim dijelom odnose se na troškove prijevoza učenika srednjih škola (839.914 KM), ostale transfere neprofitnim organizacijama (435.673 KM), ostale materijalne troškove osnovnih škola (419.633 KM), troškove energenata osnovnih škola (288.037 KM), transfer za Dom „Marija naša nada“ (118.000 KM), transfer ostalim udrugama (107.613 KM), transfer za knjižnicu (93.125 KM), troškove opreme u školama (81.041 KM), transfer Sportskom savezu (44.703 KM), transfer udruzi dragovoljaca i veterana Domovinskog rata (44.500 KM), transfer Crvenom križu (40.328 KM), transferi vjerskim zajednicama (31.400 KM), transfer udruzi obitelji poginulih branitelja (29.600 KM), transfer HVIDR-i (26.200 KM), transfer neprofitnim organizacijama (20.469 KM) i drugi.

Ostali transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu 435.673 KM, a najvećim dijelom predstavljaju transfere mjesnim zajednicama. Sredstva se odobravaju doznakama za infrastrukturne projekte temeljem dostavljenih zahtjeva, a odobravaju se zaključcima gradonačelnika. Sredstva su doznačavana na račune mesnih zajednica, koje su u većini slučajeva dostavile izvješća o namjenskom utrošku doznačenih sredstava. **Procedura raspodjele transfera mjesnim zajednicama nije donesena, niti su prethodno utvrđeni prioriteti financiranja projekata. Raspodjela ovog transfera vršila se samo temeljem dostavljenih zahtjeva i bez primjene prethodno utvrđenih kriterija, čime nije osigurana transparentnost pri raspodjeli sredstava. Odlukom o izvršavanju proračuna je propisano da se nabava roba, usluga i radova obavlja uz primjenu odredbi Zakona o javnim nabavama. S obzirom na to da mjesne zajednice ne provode ovaj Zakon, Grad nije osigurao da se nabave izvrše uz njegovu primjenu, niti je mjesne zajednice obvezao da pri nabavama osiguraju poštovanje principa transparentnosti, te pravične i aktivne konkurencije, kao općih principa Zakona o javnim nabavama.**

Ostali materijalni troškovi osnovnih škola iskazani su u iznosu 419.633 KM, a odnose se na troškove vode, telefona, interneta, PTT, odvoza smeće, dezinfekcije, dezinfekcije, deratizacije i troškova u svezi obilježavanja dana škola četiri osnovne škole Grada.

Troškovi energenata osnovnih škola iskazani su u iznosu 288.037 KM, a odnose se na troškove struje i lož ulja. Grad je proveo proceduru odabira dobavljača za nabavu lož ulja za potrebe osnovnih škola.

Transferi ostalim udrugama iskazani su u iznosu 107.613 KM, a realizirani su zaključkom gradonačelnika temeljem dostavljenih zahtjeva. **Raspodjela ovog transfera izvršena je bez prethodno donesenih kriterija i raspisivanja javnog poziva. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je osigurana transparentnost pri raspodjeli ovih sredstava, što nije sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH.**

Troškovi opreme u školama iskazani su u iznosu 81.041 KM, a odnose se na nabavu namještaja, informatičke opreme, ostalih uredskih strojeva za potrebe škola, te manjih rekonstrukcija na objektima. Sredstva su odobravana zaključkom gradonačelnika temeljem dostavljenih zahtjeva. Županijskim Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnim školama utvrđeno je da se sredstva za financiranje osnovnih škola osiguravaju i u proračunima jedinica lokalne samouprave. Nabavu roba, usluga i radova su provodile škole, a fakture su dostavljane Gradu na plaćanje. U postupku revizije nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da je Grad obvezao škole da prilikom nabava primijene odredbe Zakona o javnim nabavama.

Transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu 20.469 KM, a odnose se na doznačena sredstva određenim udrugama zaključcima gradonačelnika temeljem dostavljenih zahtjeva. **Raspodjela ovog transfera izvršena je bez prethodno donesenih kriterija i raspisivanja javnog poziva. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je osigurana transparentnost pri raspodjeli ovih sredstava, što nije sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH.**

Transfer za Dom „Marija naša nada“, knjižnicu, Sportskom savezu, udruzi dragovoljaca i veterana Domovinskog rata, Crvenom križu, udruzi obitelji poginulih branitelja, HVIDR-i, Udruzi oboljelih od PTSP-a, Udruzi maloljetnih dragovoljaca Domovinskog rata i Zakladi za pružanje pravne pomoći su Proračunom planirani po korisnicima sa pripadajućim iznosima.

Subvencije javnim poduzećima iskazane su u iznosu od 2.303.809 KM, a odnose se na subvencije za zbrinjavanje komunalnog otpada (1.325.304 KM), subvencije Dječjem vrtiću „Trnoružica“ (360.765 KM), subvencije za zapošljavanje pripravnika (253.242 KM), subvencije za Radio Široki Brijeg (125.800 KM), transfer JKP „Čistoća“ (100.727 KM), subvencija za Hrvatski kulturni Dom (84.320 KM), subvencije za TV HZHB (53.280 KM) i subvencije Dječjem vrtiću „Pčelica“ (370 KM).

Subvencije za zbrinjavanje komunalnog otpada iskazane su u iznosu 1.325.304 KM, a u cijelosti se odnose na pružene usluge firme Gram Trans d.o.o. Široki Brijeg. **Za pružanje usluga zbrinjavanja komunalnog otpada nije provedena procedura odabira najpovoljnijeg ponuđača, te samim tim usluge su pružane bez zaključenog ugovora, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama. Dobavljač ispostavlja fakture za prijevoz po jediničnoj cijeni od 1.696,50 KM, u privitku kojih su otpremnice za usluge „odvoz komunalnog otpada na relaciji Široki Brijeg – Zenica“ i fakture za deponiranje komunalnog otpada po jediničnoj cijeni od 60 KM/t bez uračunatog PDV-a. Grad je prihvaćao fakture za deponiranje komunalnog otpada bez prilaganja dokumentacije o količini deponiranog otpada od pružatelja usluga, kao i bez podataka o cijeni koju dobavljač plaća pri deponiranju. Usporedbe radi, Grad Ljubuški sukladno zaključenom ugovoru plaća naknadu od 10 KM/t za deponiranje otpada JP „Regionalna deponija“ Doboju. Zbog navedenog nismo mogli potvrditi da su za usluge zbrinjavanja komunalnog otpada zadovoljena proračunska načela efikasnosti, ekonomičnosti i transparentnosti.**

Subvencije Dječjem vrtiću „Trnoružica“, subvencije za Radio Široki Brijeg, subvencija za Hrvatski kulturni Dom i subvencije za TV HZHB su Proračunom planirani po korisnicima sa pripadajućim iznosima, a namijenjeni su za njihov redovan rad.

Subvencije privatnim poduzećima iskazane su u iznosu 160.241 KM, a odnose se na subvencije za potporu novoosnovanim subjektima malog i srednjeg gospodarstva (149.022 KM) i subvencije po odluci o subvencioniranju troškova vode socijalno ugroženim (11.219 KM).

Subvencije za potporu novoosnovanim subjektima malog i srednjeg gospodarstva iskazane su u iznosu 149.022 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da su sredstva odobrena zaključkom gradonačelnika 75.000 KM JKP „Čistoća“ za nabavu kamiona za komunalni otpad, 25.288 KM za subvencioniranje 50% kredita JKP „Čistoća“ namijenjenog za kupovinu poslovnog prostora sukladno odluci Vijeća od 8. 2. 2023. godine, 15.000 KM za KK „Široki“ za nabavu semafora, 8.600 KM za JP Radio Široki Brijeg za nabavu opreme i drugo. **Provedenom revizijom ne možemo potvrditi da spomenuti transferi predstavljaju potporu novoosnovanim subjektima malog i srednjeg gospodarstva, što znači da subvencije nisu utrošene za namjene za koje su odobrene.**

Drugi tekući rashodi iskazani su u iznosu 65.427 KM, a odnose se na povrat više ili pogrešno uplaćenih javnih prihoda.

Ustanove kojima je Grad osnivač, a financiraju se putem transfera, dostavila su Vijeću godišnja izvješća o radu.

Revizijom smo utvrdili da raspodjela transfera za sport u iznosu od 92.811 KM i kulturu u iznosu od 168.783 KM nije izvršena na temelju javnog poziva i kriterija definiranih odlukama Vijeća kojima su ovi transferi uređeni. Transferi mjesnim zajednicama u iznosu od 435.673 KM i udrugama u iznosu od 128.082 KM realizirani su bez kriterija i netransparentno, a subvencije za potporu novoosnovanim subjektima malog i srednjeg gospodarstva u iznosu od 149.022 KM nisu utrošene za namjene za koje su planirane. Navedeno nije sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH i Odluke o izvršenju proračuna.

Preporuke:

- *tekuće transfere za sport i kulturu realizirati sukladno Odlukama Vijeća kojima su oni uređeni, ostale transfere neprofitnim organizacijama i udrugama na transparentan način i uz primjenu prethodno definiranih kriterija, a subvencije novoosnovanim subjektima malog i srednjeg gospodarstva za namjene planirane proračunom;*
- *osigurati transparentnost pri raspodjeli transfera mjesnim zajednicama, te razmotriti mogućnost provođenja postupaka javnih nabava za ove namjene.*

6.1.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi iskazani su u iznosu od 60.859 KM, a odnose se na kapitalne transfere neprofitnim organizacijama.

Odlukom o izvršavanju proračuna za 2023. godinu nije definiran način realizacije kapitalnih transfera, a za što je preporuka dana u poglavlju 5.1 Izrada i donošenje proračuna i plana poslovanja.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da se ovi rashodi najvećim dijelom odnose na fakturu Gram Trans d.o.o. Široki Brijeg 24.026 KM za zimsko i ostalo održavanje lokalnih cesta, otkup zemljišta od privatnog vlasnika u iznosu 10.500 KM po zaključenom sporazumu i fakturu Colorex d.o.o. Mostar za radove na izradi horizontalne i vertikalne signalizacije 6.276 KM. Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH je propisano da kapitalni transferi predstavljaju nepovratna davanja u svrhu nabave kapitalne imovine. **Revizijom smo utvrdili da spomenuti izdaci ne predstavljaju nepovratna davanja, već rashode i izdatke Grada, te ih je trebalo knjigovodstveno evidentirati na odgovarajućim pozicijama rashoda i izdataka sukladno kontnom planu kao dijelu Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH. Također, sredstva nisu realizirana za namjene za koje su Proračunom bila predviđena. Preporuka za navedeno dana je u poglavlju 6.2.1 Rashodi, izdaci i financiranje.**

6.1.2.5 Izdaci za nabavu stalnih sredstava

Izdaci za nabavu stalnih sredstava realizirani su u iznosu od 6.870.087 KM, a odnose se na: rekonstrukciju i investicijsko održavanje (6.637.459 KM), nabavu ostalih stalnih sredstva (208.436 KM) i nabavu opreme (24.194 KM).

Rekonstrukcija investicijsko održavanje odnosi se na izdatke za rekonstrukciju lokalnih cesta (3.604.687 KM), proširenja javnog vodoopskrbnog sustava (913.538 KM), nabavu pročištača otpadnih voda (601.391 KM), ostale projekte predviđene strategijom razvoja (463.410 KM), ostale investicije (459.600 KM), investicije u osnovne škole (261.594 KM), javnu rasvjeta (183.221 KM), izgradnju komunalne i prometne infrastrukture (103.530 KM) i kružni tok „Lise“ (46.485 KM).

Uvidom u uzete uzorke utvrdili smo da su u značajnijim iznosima evidentirane fakture za rekonstrukciju cesta na pozicijama Izgradnja komunalne i prometne infrastrukture u gospodarskoj zoni Trn i Proširenje javnog vodoopskrbnog sustava, što ukazuje da izdaci nisu evidentirani na odgovarajućoj poziciji na kojoj su Proračunom i planirani.

Na poziciji ostalih investicija iskazano je trošak u iznosu 128.333 KM prema Farmi koza „Muša“ d.o.o. Široki Brijeg temeljem ugovora o zakupu. Ugovorom o zakupu 299.212 m² zemljišta u društvenom vlasništvu od 29. 11. 1993. godine Općina je ustupila zemljište bez naknade TP „Lijanovići“ na 20 godina. Ugovorom i njegovim aneksom je utvrđeno da je zakupac za čitavi rok trajanja ugovora od 20 godina u obvezi na dodijeljenom zemljištu formirati farmu goveda, ovaca i svinja, osigurati zapošljavanje 50 djelatnika sa područja Općine i drugo, a da se izvršenjem ovih obveza zakupnina smatra namirenom. Utvrđeno je i da će po proteku roka zakupa zakupodavac isplatiti naknadu za izgrađene čvrste objekte prema cijeni koju odredi stručno povjerenstvo od pet članova na koju suglasnost daju obje ugovorna strane. Ugovorom o ustupanju ugovora od 20. 11. 2010. godine „Lijanovići“ d.o.o. Široki Brijeg su ustupili spomenuti ugovor Farmi koza „Muša“ d.o.o. Široki Brijeg, na koji je Vijeće dalo suglasnost 29. 11. 2010. godine. Odlukom Vijeća od 30. 1. 2014. godine ovlašten je načelnik za zaključivanje aneksa ugovora, kojim bi se bez mijenjanja drugih odredbi rok trajanja zakupa produžio najduže za razdoblje od pet godina. Gradonačelnik je 19. 3. 2019. godine donio rješenje o imenovanju stručnog povjerenstva za utvrđivanje vrijednosti objekta u sklopu stočne farme, koje je u lipnju 2019. godine, bez korištenja računovodstvene dokumentacije, sačinilo Elaborat o utvrđivanju vrijednosti sagrađenih objekata. Temeljem spomenutog Elaborata Grad je 20. 5. 2021. godine zaključio Sporazumom sa Farmom koza „Muša“, kojim je definirano da svi izgrađeni objekti pripadaju Gradu, a Grad je u obvezi izmiriti 770.000 KM na ime novosagrađenih objekata kroz 36 jednakih rata počevši od 1. 6. 2021. godine, od čega se na 2023. godinu odnosi 128.333 KM.

Grad ne raspolaže dokazima da je zakupac u cijelom razdoblju zapošljavao 50 osoba sa područja grada, zbog čega nismo mogli potvrditi da je zakupac ispunjavao obveze koje su uvjet za isplatu naknade za sagrađene objekte utvrđene vrijednosti od 770.000 KM (od čega se na 2023. godinu odnosi 128.333 KM). Zbog navedenog, ne možemo potvrditi da se ovom imovinom raspolagalo u interesu lokalnog stanovništva i s pažnjom dobrog domaćina, sukladno odredbama Zakona o principima lokalne samouprave u FBiH, niti da su poštovane odredbe zaključenih ugovora.

Nabava ostalih stalnih sredstava se u cijelosti odnosi na izdatke za izgradnju kulturno sportskog centra Jare.

Nabavljena oprema iskazana je u cijelosti na poziciji nabava uredske opreme, a iz uzetih uzorka vidljivo je da predstavlja fakture za nabavu namještaja 3.675 KM, duplih vrata 3.100 KM i printera i računara 2.095 KM.

Preporuka:

- **ispitati utemeljenost isplate naknade za sagrađene objekte, te postupati sukladno utvrđenom, a sve u cilju zaštite javnih sredstava.**

6.1.2.6 Izdaci za otplate dugova

Izdaci za otplate dugova iskazani su u iznosu od 1.047.217 KM i odnose se na otplatu kredita Europskoj investicijskoj banci za izgradnju kolektora otpadnih voda (98.098 KM), Razvojnoj banci za izgradnju vodovoda Lijeva obala (24.281 KM) i za financiranje investicijskih projekata (204.543 KM), UniCredit banci za izmirenje obveza za poreze i doprinose (405.824 KM), za izmirenje obveza Poduzeća za otkup i obradu duhana (123.750 KM) i Intesa Sanpaolo banci za izmirenje obveza prema dobavljačima (190.721 KM).

6.1.3 Financijski rezultat

U financijskim izvješćima za 2023. godinu iskazan je financijski rezultat kako slijedi:

R. br.	Opis	Proračun za tekuću godinu	Ostvareno u tekućoj godini	Ostvareno u prethodnoj godini	Index (4/3)x100
1	2	3	4	5	6
I	PRIHODI	19.148.500	19.407.520	16.845.556	101,4%
II	RASHODI	13.618.500	15.028.384	11.916.919	110,4%
III	TEKUĆI SUFICIT/DEFICIT I – II	5.530.000	4.379.136	4.928.637	79,2%
IV	NETO NABAVA STALNIH SREDSTAVA	5.090.000	6.870.088	4.077.300	135,0%
V	UKUPAN DEFICIT/SUFICIT III – IV	440.000	-2.490.952	851.337	-566,1%
VI	NETO SMANJENJE FINANCIJSKE IMOVINE	0	0	0	
VII	NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA)	860.000	27.833	-1.005.834	3,2%
VIII	UKUPAN FINANCIJSKI REZULTAT (V + VI + VII)	1.300.000	-2.463.119	-154.497	-189,5%

Podaci iz bilance stanja:

Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima		1.800.374	
Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	3.551.810		

U revidiranoj godini **tekući suficit** iskazan je u iznosu od 4.379.136 KM, s obzirom na to da su prihodi ostvareni u iznosu od 19.407.520 KM, a rashodi u iznosu od 15.028.384 KM.

Iskazan je **ukupan deficit** revidirane godine u iznosu od 2.490.952 KM, s obzirom na to da su, pored ostvarenog tekućeg suficita, iskazani izdaci za nabavu stalnih sredstava u iznosu 6.870.088 KM.

Iskazan je negativan **financijski rezultat** u iznosu od 2.463.119 KM, s obzirom na to da je, pored ostvarenog ukupnog deficita, iskazano povećanje iznosa dugoročnog zaduženja u iznosu od 27.833 KM.

U Bilanci stanja na 31. 12. 2023. godine iskazan je neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u iznosu od 3.551.810 KM.

Pored ostvarenog negativnog financijskog rezultata za 2023. godinu u iznosu 2.463.119 KM na teret pozicije neraspoređenog viška rashoda nad prihodima knjiženo je 2.889.065 KM kao posljedica ispravka knjiženja iz ranijeg razdoblja (usuglašavanje aktive i pasive).

Ukupni negativni financijski rezultat za 2023. godinu iskazan je za najmanje 100.000 KM manje od stvarnog s obzirom na to da su primljeni, a neutrošeni transferi u navedenom iznosu iskazani kao prihod te godine, dok je neraspoređeni višak rashoda nad prihodima iskazan za najmanje 464.838 KM manje od stvarnog budući da su, pored neosnovano oprihodovanih sredstava iz 2023. godine, neutrošena namjenska sredstva i donacije iz ranijeg razdoblja u iznosu od 364.838 KM (sredstva zaštite i spašavanja 197.593 KM, sredstva za šume 111.593 KM, Projekt Adriatic canyoning 163.398 KM) oprihodovana.

Preporuka:

- *izvršiti korekcije ranije priznatih, a neutrošenih namjenskih prihoda i donacija, te provesti korektivna knjiženja, s ciljem istinitog iskazivanja akumuliranog financijskog rezultata u financijskim izvješćima.*

6.2 BILANCA STANJA

6.2.1 Gotovina i kratkoročna potraživanja

Novčana sredstva iskazana su u iznosu od 2.523.583 KM, a odnose se na stanje dva transakcijska računa u iznosu od 1.618.026 KM, stanja na četiri podračuna u iznosu od 712.162 KM (Zaštita od prirodnih i drugih nesreća, naknada za šume, projekt međugranične suradnje Adriatic Canyoning, uređenje grobišta) stanja tri devizna računa u iznosu od 192.413 KM i stanje blagajne 982 KM. Sredstva na depozitnom računu na kraju dana se prebacuju na transakcijske račune. Stanja ovih računa usklađena su sa izvodima poslovnih banaka na 31. 12. 2023. godine.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu 141.053 KM, a u cijelosti se odnose na unaprijed plaćene robe i usluge – avanse.

Na prijedlog Povjerenstva za popis imovine, obveza i potraživanja gradonačelnik je donio odluku o otpisu potraživanja za dodijeljeno zemljište iz razdoblja od 1998. do 2006. godine iskazanih na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja u iznosu 339.273 KM. Računovodstvenim politikama za korisnike proračuna Grada je predviđeno da se sumnjiva i sporna potraživanja mogu otpisati odlukom Vijeća, a na prijedlog gradonačelnika, uz prilaganje odgovarajuće dokumentacije da su poduzete sve zakonom predviđene mjere za naplatu potraživanja. **Revizijom smo utvrdili da otpis potraživanja nije proveden na način predviđen Računovodstvenim politikama za korisnike proračuna s obzirom na to da nisu isknižena odlukom Vijeća, niti je priložena dokumentacija koja bi potvrdila poduzimanje zakonom predviđenih mjera u cilju njihove naplate.**

Odlukom o komunalnoj naknadi, koju je Vijeće donijelo 19. 9. 2012. godine propisano je da rješenje o komunalnoj naknadi za svakog pojedinog obveznika donosi Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, da se komunalna naknada kao proračunski prihod uplaćuje na račun JU „Coming“, a kontrolu naplate vrši nadležna gradska služba u suradnji sa ovom javnom ustanovom. Pomoćne evidencije potraživanja temeljem komunalne naknade vodi JU „Coming“, koja ih iskazuje u svojim knjigovodstvenim evidencijama. **Revizijom smo utvrdili da Odluka Vijeća o komunalnoj naknadi nije sukladna odredbama Zakona o riznici u FBiH, kojom je predviđeno da se svi javni prihodi moraju uplatiti na depozitni račun. Također, kratkoročna potraživanja manje su iskazana s obzirom na to da potraživanja od komunalne naknade nisu knjigovodstveno evidentirana u Glavnu knjigu, što nije sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.**

Preporuka:

- *otpis nenaplativih potraživanja vršiti na temelju odluke Vijeća, kako je to Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i predviđeno, te uspostaviti evidencije potraživanja komunalne naknade u glavnoj i pomoćnim knjigama Riznice, u cilju istinitog iskazivanja stanja potraživanja u knjigovodstvenim evidencijama.*

6.2.2 Stalna sredstva

Stalna sredstva su iskazana u sadašnjoj vrijednosti od 47.075.629 KM (nabavne vrijednosti od 58.958.386 KM, otpisane vrijednosti od 11.882.757 KM).

Struktura stalnih sredstava je: građevine (47.029.424 KM), sredstva u pripremi (10.462.796 KM), oprema (1.121.382 KM) i zemljište, šume i višegodišnji zasadi (344.785 KM).

Građevine se najvećim dijelom odnose na: ceste, mostovi i igrališta (11.852.853 KM), objekti vodovoda i kanalizacije (11.600.455 KM), OŠ „Lise“ (9.216.785 KM), Sportsku dvoranu „Pecara“ (4.546.903 KM), nogostupi i vanjska rasvjeta (4.188.880 KM), zgradu gradske uprave (4.027.490 KM), gradsku mrtvačnicu (1.569.377 KM) i drugo.

Oprema se najvećim dijelom se odnosi na: motorna vozila (424.368 KM), ostalu opremu (413.597 KM), računarsku opremu (80.867 KM), namještaj (58.213 KM), oprema za katastar (50.871 KM), elektronska i fotografska oprema (41.198), Božićne kućice na trgu (21.439 KM) i drugo.

Sredstva u pripremi odnose se na građevine u pripremi: pročištač otpadnih voda (5.115.191 KM), vodovod MZ Ljubotići (1.370.721 KM), vodovod MZ Knešpolje (827.907 KM), ostale investicije u tijeku (825.226 KM), vodovod MZ Privalj (543.151 KM), vodovod MZ Dobrkovići (413.995 KM), poljoprivredna farma u Knešpolju (406.389 KM), Sportski centar Jare (354.401 KM), duhanska stanica (285.386 KM), reciklažni centar (177.314 KM), vodovod MZ Biograci (126.736 KM) i drugo.

Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH su propisane pomoćne knjige koje su u obvezi uspostaviti proračunski korisnici. Predviđena je i pomoćna knjiga kapitalne imovine, a koja sadrži podatke o broju i datumu računa, nazivu dobavljača, nazivu imovine, jedinici mjere, količini, cijeni, nabavnoj vrijednosti, stopi otpisa i drugo. Revizijom smo utvrdili da Grad nije uspostavio pomoćnu knjigu kapitalne imovine.

Zbog činjenice da za iskazana stalna sredstva Grad ne vodi pomoćnu evidenciju, odnosno ne vodi knjigu kapitalne imovine, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, člankom 7. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i člankom 59. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH, nismo u mogućnosti potvrditi stanja i strukturu iskazane nabavne vrijednosti stalnih sredstava.

Grad je tijekom 2023. godine proveo revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u visini 17,4%, čime je nabavna vrijednost stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava povećana za 4.440.351 KM.

Preporuka:

- **uspostaviti knjigu kapitalne imovine, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH.**

6.2.3 Kratkoročne obveze i razgraničenja

Kratkoročne obveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 6.216.446 KM, a odnose se na kratkoročne tekuće obveze (5.090.116 KM), kratkoročna razgraničenja (815.694 KM) i obveze prema zaposlenima (310.636 KM).

Kratkoročne tekuće obveze odnose se na obveze prema dobavljačima za isporučene robe i usluge i izvedene radove.

Kratkoročna razgraničenja odnose se na razgraničene prihode i to neutrošena, primljena sredstva od Federalnog ministarstva prostornog uređenja 290.000 KM za odvodnju poplavnih voda iz Dračeva polja u prirodni recipijent rijeke Ugrovače (100.000 KM), sanaciju šteta nastalih od bujica na cesti Dubrava – Privalj (100.000 KM) i utopljanje zgrade Gimnazije fra Dominik Mandić (50.000 KM) i za utopljanje objekta župe Presvetog Trojstva u Buhovu (40.000 KM), Federalnog ministarstva financija 169.737 KM za rekonstrukciju zvonika i crkve Gospe od zdravlja u Turčinovićima (160.000 KM) i za rekonstrukciju i proširenje nogostupa na području Grada (9.737 KM) i primljene donacije od fizičkih osoba 23.776 KM za križeve na „Groblju mira“ Bile, te neutrošena sredstva zaštite i spašavanja u iznosu 332.181 KM.

Obveze prema zaposlenima odnose se na: plaće (177.362 KM), poreze i doprinose (99.860 KM), naknade troškova zaposlenih (33.414 KM) za prosinac 2023. godine, a koje su izmirene u 2024. godini.

6.2.4 Dugoročne obveze i razgraničenja

Dugoročne obveze iskazane su u iznosu od 9.837.498 KM, a odnose se na:

- 5.915.725 KM – po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu u iznosu od 2.979.809 EUR zaključenog sa Europskom investicijskom bankom 2010. godine za izgradnju kolektora otpadnih voda sa rokom dospjeća 35 godina i grejs periodom od šest godina;
- 2.068.193 KM – po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu u iznosu od 3.000.000 KM zaključenog sa Razvojnou bankom FBiH 2019. godine za financiranje investicijskih projekata sa rokom dospjeća 16 godina i grejs periodom od jedne godine;
- 1.075.050 KM – po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu u iznosu od 2.000.000 KM uz sukcesivno korištenje zaključenog sa UniCredit bankom 2023. godine namijenjenog za kapitalna ulaganja sa rokom dospjeća od sedam godina;
- 403.207 KM – po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu u iznosu od 766.938 Eura zaključenog sa Intesa Sanpaolo bankom 2016. godine namijenjenog za izmirenje obveza prema dobavljačima sa rokom dospjeća od 10 godina.
- 248.517 KM – po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu u iznosu od 281.925 USD zaključenog sa Razvojnou bankom FBiH 1999. godine za izgradnju vodovoda Lijeva obala sa rokom dospjeća 35 godina i grejs periodom od sedam godina;
- 85.556 KM – po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu u iznosu od 220.000 KM zaključenog sa UniCredit bankom 2022. godine namijenjenog za izmirenje obveza Poduzeća za otkup i obradu duhana sa rokom dospjeća od pet godina;
- 41.250 KM – po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu u iznosu 766.938 Eura zaključenog sa UniCredit bankom 2013. godine namijenjenog za izmirenje obveza za poreze i doprinose sa rokom dospjeća 10 godina i grejs periodom od jedne godine.

Izvešće o stanju duga i izdanim jamstvima je sačinjeno i dostavljeno Federalnom ministarstvu finansija, sukladno odredbama Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH i Pravilnikom o evidenciji vanjskog duga u FBiH. Iskazano stanje dugoročnih obveza usuglašeno je sa bankama na 31. 12. 2023. godine.

6.2.5 Izvori sredstava

Izvori stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 33.686.321 KM i čine ih izvori stalnih sredstava (37.238.131 KM) i neraspoređeni višak rashoda nad prihodima (3.551.810 KM).

Iskazano stanje izvora stalnih sredstava usuglašeno je sa stanjem stalnih sredstava, kao i izvora novčanih sredstava sa dugoročnim obvezama.

Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike je propisano da se prilikom nabave stalnih sredstava u identičnim iznosima ona iskazuju na poziciji stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da iskazana vrijednost određenih stalnih sredstava ne odgovara vrijednosti izvora tog stalnog sredstva. Također, na izvorima stalnih sredstava su iskazana određena stalna sredstva koja nisu iskazana u evidenciji stalnih sredstava, dok određena iskazana stalna sredstva nisu evidentirana na izvorima stalnih sredstava. **Navedeno ukazuje na to da prilikom knjigovodstvenog evidentiranja nabave stalnih sredstava nisu dosljedno primijenjene računovodstvene politike koje su tada bile u primjeni.**

Preporuka:

- **usuglasiti pojedinačna stanja izvora stalnih sredstava sa stanjem stalnih sredstava, sukladno odredbama Računovodstvenih politika za proračunske korisnike.**

6.2.6 Popis imovine i obveza

Gradonačelnik je 29. 12. 2023. godine donio Pravilnik o provođenju popisa, kojim je utvrđen način obavljanja popisa kod proračunskih korisnika. Rješenjem gradonačelnika o imenovanju povjerenstva za popis od 5. 1. 2024. godine naložena je provedba redovnog godišnjeg popisa osnovnih sredstava, sitnog inventara, potraživanja, obveza i novčanih sredstava.

Povjerenstvo je sačinilo Izvješće za popis imovine tijela uprave za 2023. godinu, kojim je utvrdilo usuglašenost stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem, te predložilo rashod opreme nabavne vrijednosti 15.436 KM, otpis sumnjivih i spornih potraživanja, preknjižavanje plasmana Duhanskoj stanici na poziciju imovine s obzirom da je u tijeku uknjižba ove tvrtke u imovinu Grada, preknjižavanje Gradske sportske dvorane sa pozicije potraživanja na poziciju imovine, te otpis iskazanih plasmana po nalogu Porezne uprave. Gradonačelnik je Odlukom od 20. 2. 2024. godine usvojio Izvješće o provedenom popisu.

Uvidom u izvješće o provedenom popisu i u popisne liste utvrdili smo da je izvršen popis dijela stalnih sredstava i novčana sredstava, dok popis obveza i potraživanja i dijela stalnih sredstava (investicije u tijeku) nije proveden. **Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je proveden cjelovit popis i da je usuglašeno knjigovodstveno sa stvarnim stanjem sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, članku 18. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i člancima od 67. do 69. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.**

Preporuka:

- ***popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obveza, te izvršiti usuglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako je predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.***

6.3 IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA

U Izvješću o novčanim tijekovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 20.482.571 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 20.221.010 KM, što je rezultiralo pozitivnim novčanim tijekom u iznosu od 261.561 KM. Stanje gotovine na početku godine iskazano je u iznosu od 2.262.022 KM, dok je ona na kraju godine iznosila 2.523.583 KM.

Revizijom smo utvrdili da neutrošeni namjenski prihodi u iznosu od 815.694 KM koji su primljeni u tekućoj godini i prije godišnjeg obračuna preknjiženi na kratkoročna razgraničenja nisu iskazani kao novčani primici. S obzirom na to da prihodi nisu prevedeni na stvarne novčane primitke (naplate), a rashodi na stvarne novčane izdatke (isplate), konstatiramo da izvješće o novčanim tijekovima nije sačinjen sukladno članku 24. Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Preporuka:

- ***Izvješće o novčanim tijekovima sačinjavati na način da predstavlja pregled stvarnih priljeva i odljeva gotovine i gotovinskih ekvivalenata u izvještajnom razdoblju, sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.***

7. JAVNE NABAVE

Grad je donio Plan javnih nabava 16. 3. 2023. godine, ukupne procijenjene vrijednosti od 1.719.900 KM.¹⁹ Tijekom godine doneseno je 12 izmjena i dopuna Plana, tako da ukupna vrijednost planiranih javnih nabava sa izmjenama i dopunama iznosi 9.852.020 KM.

Člankom 17. stavak (5) Zakona o javnim nabavama propisano je da ugovorni organ objavljuje plan nabava na portalu javnih nabava, i to najkasnije u roku od 30 dana od dana usvajanja proračuna, u formi i na način kako je definirano u sustavu „e-Nabave“. S obzirom na to da je proračun Grada je usvojen 21. 12. 2022. godine konstatiramo da Plan javnih nabava nije objavljen na portalu javnih nabava u Zakonom propisanom roku.

Pregled planiranih i provedenih postupaka, kao i revidirani uzorak, dan je u tabeli:

Vrsta postupka	Planirane nabave*		Provedene nabave		Revidirani uzorak	
	Broj postupaka	Iznos u KM	Broj postupaka	Iznos u KM	Broj postupaka	Iznos u KM
Izravni sporazum	22	137.276	20	120.688	6	41.945
Konkurentski zahtjev	2	64.350	2	59.128	0	0
Otvoreni postupak	17	9.650.394	15	8.210.645	5	3.815.663
Ukupno	41	9.852.020	37	8.390.4611	11	3.857.608

* Prema posljednjim izmjenama

Procedura provođenja postupaka javnih nabava u Gradu uređena je Pravilnikom o javnim nabavama roba, usluga i radova u Gradu Široki Brijeg. Povjerenstva za provođenje postupaka javnih nabava su formirana temeljem odluka gradonačelnika. Grad je sukladno Zakonu o javnim nabavama unutarnjim aktom uredio radno mjesto službenika za javne nabave i osigurao da u postupcima nabave čija procijenjena vrijednost prelazi 250.000 KM učestvuje najmanje jedan službenik za javne nabave.

Zakonom o javnim nabavama propisano je da prije pokretanja postupka ugovorni organ provodi provjeru tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja privrednih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom. O prethodnoj provjeri tržišta, sačinjava se pisana zabilješka o svim radnjama i postupcima i ulaze u predmet spisa. Grad prije pokretanja postupaka nabave nije vršio provjeru tržišta i o tome sačinjavao pisane zabilješke shodno odredbama Zakona.

Otvoreni postupak javne nabave radova za **sanaciju prometnice Dobrič – Bile** je pokrenut Odlukom gradonačelnika od 24. 4. 2023. godine. Pristigle su tri ponude koje su ocijenjene kao prihvatljive, provedena je e-aukcija i gradonačelniku je dana preporuka o izboru najpovoljnijeg ponuđača. Gradonačelnik je prihvatio preporuku povjerenstva i sa izabranim ponuđačem je zaključen ugovor u vrijednosti od 1.963.260 KM. Odluka o pokretanju postupka sadrži sve propisane elemente, zapisnik o ocjeni ponuda sadrži minimum podataka utvrđenih Zakonom, a odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača je donesena u propisanom roku. Ugovorom je definiran rok za izvođenje radova od 45 kalendarskih dana od dana uvođenja izvođača u posao. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je izvođač uveden u posao 17. 7. 2023. godine, a radovi okončani 21. 12. 2023. godine. Izvođač nije tražio, niti dobio suglasnost za produženje roka izvođenja radova. Navedeno je imalo za posljedicu da su radovi izvršeni u razdoblju od 157 dana, odnosno 112 dana više od ugovorom predviđenog roka za izvođenje radova. Ugovorom je definirano da će, u slučaju kašnjenja s izvođenjem radova Naručitelj zaračunati i naplatiti Izvođaču na ime ugovorne kazne iznos od 1% ukupne vrijednosti za svaki puni dan zakašnjenja, s tim da ukupna vrijednost ugovorne kazne ne može iznositi više od 10% ukupne vrijednosti ugovorenih radova. **Revizijom smo utvrdili da Grad za dane kašnjenja u izvođenju radova nije aktivirao zaštitne klauzule i obračunao i naplatio ugovornu kaznu.**

¹⁹ Svi iznosi su iskazani sa PDV-om.

Odlukom gradonačelnika od 24. 4. 2023. godine pokrenut je postupak javne nabave **radova na sanaciji prometnice Trn – Belušine – Mokro** procijenjene vrijednosti 1.170.000 KM. Pristigle su dvije ponude, za koje je povjerenstvo nakon pregleda i ocjene utvrdilo da su prihvatljive. Gradonačelnik je 25. 9. 2023. godine donio Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača kojom je prihvaćena preporuka povjerenstva. Sa odabranim ponuđačem KTM – Brina d.o.o. je zaključen ugovor u iznosu od 932.490 KM. Ugovoreni rok za izvođenje radova je 45 kalendarskih dana od dana uvođenja u izvođača u posao. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je izvođač uveden u posao koncem listopada 2023. godine, a do okončanja obavljanja revizije nije nam prezentirana dokumentacija kojom se potvrđuje završetak radova što upućuje na neispunjavanje ugovorenih rokova za izvođenje radova. U slučaju kašnjenja s izvođenjem radova ugovorom je predviđena ugovorna kazna u iznosu od 1% ukupne vrijednosti za svaki puni dan zakašnjenja, s tim da ukupna vrijednost ugovorne kazne ne može iznositi više od 10% ukupne vrijednosti ugovorenih radova.

Revizijom pojedinih postupaka putem **izravnog sporazuma** konstatirali smo da su provedeni i realizirani sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama.

Realizacija ugovora potpisanih u ranijim godinama

Uzorkom smo obuhvatili i realizaciju pet ugovora zaključenih nakon provedenih otvorenih postupaka u vrijednosti zaključenih ugovora 2.541.767 KM iz prethodnog razdoblja, a koja su dijelom realizirana u 2023. godini. U svim revidiranim postupcima primijenjen je kriterij najniže cijene, a predviđena je i e-aukcija.

Postupak javne nabave **radova na sanaciji šteta nastalih od bujica i poplava** pokrenut je Odlukom gradonačelnika od 12. 10. 2022. godine. Pristigla je jedna ponuda, koja je ocijenjena kao prihvatljiva. Odlukom o izboru najpovoljnijeg ponuđača prihvaćena je preporuka povjerenstva i sa ponuđačem KTM-BRINA d.o.o. je zaključen okvirni sporazum na razdoblje od jedne godine ukupne vrijednosti 884.354 KM. Temeljem okvirnog sporazuma zaključeni su pojedinačni ugovori u vrijednosti od 502.319 KM i 382.035 KM. U ugovorima su definirani rokovi za završetak radova najkasnije 60 kalendarskih radova od dana početka radova. Za ugovor sklopljen u vrijednosti od 502.319 KM Grad je uputio zahtjev izvođaču da planira početak izvođenja radova 29. 5. 2023. godine navodeći da su se stekli uvjeti za realizaciju ugovora. Okončana situacija je ispostavljena 30. 11.2023. godine, a radovi su izvedeni u roku od 185 dana što je 125 dana više od ugovorenog roka. Početak izvođenja radova za zaključeni ugovor u vrijednosti od 382.035 KM je temeljem zahtjeva Grada za početak izvođenja radova planiran za 11. 9. 2023. godine. Radovi su okončani 22. 3. 2024. godine odnosno u roku od 193 dana uz prekoračenje ugovorenog roka za 133 dana. Ugovorom je definirano da se ugovoreni rokovi mogu izmijeniti samo pismenom suglasnošću stranaka, a ugovorna kazna u slučaju prekoračenja rokova izvođenja radova previđena je u visini 0,5% od ukupne vrijednosti ugovorenih poslova za svaki kalendarski dan prekoračenja roka. **Revizijom smo utvrdili da nije izvršen obračun ugovorne kazne za dane kašnjenja u izvođenju ugovorenih radova, a nisu nam prezentirane ni pismene suglasnosti o produženju rokova izvođenja radova.**

Nakon provedenog postupka javne nabave **izvođenja radova na izgradnji bušotine u MZ Izbično** zaključen je ugovor sa izabranim ponuđačem GEO Mehanic d.o.o. Kalesija u vrijednosti od 128.641 KM. Ugovoreni rok za završetak radova je 60 dana od dana uvođenja u posao. Izvođač je od Grada uputio zahtjev za odgodu početka radova zbog nepovoljnih hidrometeoroloških uvjeta, što je Grad prihvatio i nakon poboljšanja hidrometeoroloških uvjeta podnio zahtjev za početak izvođenja radova. Zaključen je aneks ugovora kojim je izmijenjena cijena izvršenih radova na 147.403 KM zbog ukazane potrebe za povećanjem profila bušotine.

Pored navedenog, Grad sredstva za infrastrukturne projekte mjesnih zajednica planira proračunom na poziciji tekućih transfera i izvršava odobravanjem sredstava i doznačavanjem sredstava na njihove transakcijske račune (točka 6.1.2.3 Izvješća). Grad nije obvezao mjesne zajednice na poštivanje općih principa Zakona o javnim nabavama, odnosno da pri utrošku sredstava osiguraju transparentnost, te pravičnu i aktivnu konkurenciju, niti je razmatrana mogućnost provođenja zajedničkih javnih nabava, s obzirom na to da se radi o infrastrukturi koja je u nadležnosti Grada.

Revizijom smo utvrdili da prije pokretanja procedure odabira najpovoljnijeg ponuđača nije vršena prethodna provjera tržišta niti su sačinjavane bilješke o tome, kako je propisano Zakonom o javnim nabavama. Također, radovi na sanaciji prometnice Dobrič – Bile, sanaciji prometnice Trn – Belušine – Mokro i sanaciji šteta nastalih od bujica i poplava nisu završeni u ugovorima definiranim rokovima za završetak radova, a Grad nije izvršio obračun zateznih penala, kako je to zaključenim ugovorom predviđeno.

Za nabave usluga zbrinjavanja komunalnog otpada u iznosu od 1.325.304 KM, materijala i usluga za tekuće održavanje u iznosu najmanje od 80.613 KM i materijala za čišćenje u iznosu od 20.269 KM nisu provedeni postupci javnih nabava, što nije sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama i članka 28. Odluke o izvršavanju proračuna. Nabava uredskog materijala je, pored nabave od dobavljača sa kojim je zaključen ugovor o javnoj nabavi, vršena i od drugih dobavljača, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama.

Preporuke:

- *osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora sa dobavljačima u dijelu koji se odnosi na poštovanje rokova izvođenja radova te vršiti obračun i naplatu penala zbog neblagovremenog izvođenja radova, sukladno zaključenim ugovorima;*
- *prije pokretanja procedure odabira najpovoljnijeg dobavljača provesti ispitivanje tržišta i o tome sačiniti bilješku sukladno Zakonu o javnim nabavama, te nabavu roba, usluga i radova vršiti uz primjenu Zakona o javnim nabavama, kako je to Odlukom o izvršavanju proračuna i propisano.*

8. OSTALI NALAZI

8.1 Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima Gradskog pravobraniteljstva o sudskim postupcima u tijeku, utvrdili smo da se protiv Grada vodi postupak u vrijednosti tužbenog zahtjeva u iznosu od 27.221.552 KM, po pravomoćnim sudskim presudama utvrđene su obveze Grada u iznosu 185.116 KM, dok Grad temeljem pravomoćnih sudskih presuda potražuje 22.565 KM na ime pokrića parničnih troškova.

Najznačajniji sudski postupci u tijeku su tužba HP GIG „1. maj“ protiv BiH, FBiH i Grada Široki Brijeg na ime vlasništva nad imovinom (6.159.813 KM) i na ime izgubljene dobiti (20.924.440 KM) i tužba GP „Hering“ d.o.o. Široki Brijeg (104.819 KM) na ime zatezne kamate.

Uvjetne obveze i potraživanja po temelju tužbenih zahtjeva pokrenutih protiv i od Grada nisu iskazana u izvanbilančnoj evidenciji, što nije sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu.

Preporuka:

- *uvjetne obveze i potraživanja temeljem sudskih sporova evidentirati u izvanbilančnoj evidenciji sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu.*

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA

Na dostavljeni Nacrt izvješća o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu Grad je 23. 7. 2024. godine dostavio komentar, u kojem je navedeno da nemaju primjedbi na Izvješće o reviziji.

Dostavljene su i informacije o poduzetim aktivnostima i aktivnostima koje se namjeravaju poduzeti na temelju određenih revizijskih preporuka, koje se odnose na netočno iskazan višak rashoda nad prihodima, izmjenu Odluke o komunalnoj naknadi, uspostavljanje knjige kapitalne imovine, uspostavljanje jedinice za unutarnju reviziju i registra proračunskih korisnika, raspodjelu transfera za kulturu i sport te provođenje godišnjeg popisa imovine i obveza, kao i obrazloženja u vezi s dodjeljivanjem zemljišta bez naknade i nabavama koje nisu provedene sukladno Zakonu o javnim nabavama, koje nisu utjecale na dane nalaze u Izvješću.

Reviziju Grada Široki Brijeg obavio je revizorski tim u sastavu: Danko Buhač – voditelj tima, i Melita Kurbašić – članica tima.

Voditelj tima

Danko Buhač, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za financijsku reviziju institucija županija,
gradova i općina**

Amela Mulahalilović, s.r.

V. PRIVICI

- 1. GODIŠNJA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Identifikacijski broj: 4272082230003

Nadležno ministarstvo: Ministarstvo financija Ljubuški

Operativni broj: .

Potrošačka jedinica-glava: Proračun grada Š.Brijeg

Sjedište potrošačke jedinice: Široki Brijeg

OBRAZAC GIB

šifra po kvalifikacijskoj
djelatnosti 75114

Organizacijski broj: .

Fukcionalni kod: .

Fond: _____

Pojedinačni obrasci: _____

Konsolidirani obrasci: _____

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA
Period izvještavanja : od 01.01.2023 do 31.12.2023

R.b.	Broj Konta	POZICIJA	Oznaka za AOP	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (4-3)	Postotak 4/3 x 100
					u tekućoj godini	u prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6	7		
1		PRIHODI (2+17+35)	200	19.148.500	19.407.520	16.845.556	259.020	101%
2	710000	PRIHODI OD POREZA (3+7+9+11+13+14+15+16)	201	11.036.500	11.178.294	10.228.341	141.794	101%
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća (4+5+6)	202	3.000	2.543	128	-457	85%
4	711100	Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	203	3.000	2.543	128	-457	85%
5	711200	Porezi na dobit preduzeća	204	0	0	0	0	0%
6	711900	Porez na dobit banaka i dr.fin.organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	205					

7	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu (7=8)	206	0	0	0	0	0%
8	712100	Doprinosi za socijalnu zaštitu	207	0	0	0	0	0%
9	713000	Porezi na plaću i radnu snagu (13=14)	208	2.000	755	142	-1.245	38%
10	713100	Porezi na plaću (zaostale uplate poreza)	209	2.000	755	142	-1.245	38%
11	714000	Porez na imovinu (15=16)	210	798.000	792.420	701.704	-5.580	99%
12	714100	Porez na imovinu	211	798.000	792.420	701.704	-5.580	99%
13	715000	Domaći porezi na dobra i usluge	212	2.500	398	7	-2.102	16%
14	716000	Porezi na dohodak	213	5.520.000	5.880.063	4.999.772	360.063	107%
15	717000	Prihodi od indirektnih poreza	214	4.665.000	4.493.041	4.494.204	-171.959	96%
16	719000	Ostali porezi	215	46.000	9.074	32.384	-36.926	20%
17	720000	NEPOREZNI PRIHODI (18+26+34)	216	3.367.000	2.874.339	3.245.622	-492.661	85%
18	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika (19+.....+25)	217	107.000	54.287	118.825	-52.713	51%
19	721100	Prihodi od nefin.javnih preduzeća i fin. Institucija	218	105.000	54.113	118.704	-50.887	52%
20	721200	Ostali prihodi od imovine	219	1.000	174	121	-826	17%
21	721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	220	0	0	0	0	0%
22	721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	221	0	0	0	0	0%
23	721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	222	1.000	0	0	-1.000	0%
24	721600	Prihodi od privatizacije	223	0	0	0	0	0%
25	721700	Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	224	0	0	0	0	0%
26	722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga (27+.....33)	225	3.258.000	2.819.899	3.126.522	-438.101	87%
27	722100	Administrativne takse	226	402.000	378.580	219.407	-23.420	94%
28	722200	Sudske takse	227	0	0	0	0	0%
29	722300	Komunalne naknade i takse	228	550.000	620.984	571.987	70.984	113%
30	722400	Ostale budžetske naknade i takse	229	1.285.000	1.131.010	1.161.642	-153.990	88%
31	722500	Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	230	871.000	549.904	755.471	-321.096	63%
32	722600	Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	231	0	0	0	0	0%
33	722700	Neplanirane uplate-prihodi	232	150.000	139.421	418.015	-10.579	93%
34	723000	Novčane kazne	233	2.000	153	275	-1.847	8%
35	777000	Drugi tekući prihodi	234	0	0	0	0	0%
36		PRIMLJENI TRANSFERI (Transferi i donacije) (37+38+39+40+41+42)	235	4.745.000	5.354.887	3.371.593	609.887	113%
37	731100	Primljeni tekući transferi od Inozemnih Vlada i međunarodnih organizacija	236	300.000	185.804	209.260	-114.196	62%
38	732100	Primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti	237	4.445.000	4.768.820	3.162.333	323.820	107%
39	741100	Primljeni kapitalni transferi od Inozemnih Vlada	238	0	0	0	0	0%
40	714100	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	239	0	400.263	0		

41	742200	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	240	0	0	0	0	0%
42	733100	Donacije	241	0	0	0	0	0%
43		RASHODI (44+47+48+58+67+75+80)	242	13.618.500	15.028.384	11.916.919	1.409.884	110%
44	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih (45+46)	243	3.112.500	3.253.430	3.040.521	140.930	105%
45	611100	Bruto plaće i naknade plaća	244	2.634.500	2.754.833	2.647.208	120.333	105%
46	611200	Naknade troškova zaposlenih	245	478.000	498.597	393.313	20.597	104%
47	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	246	285.000	289.278	277.666	4.278	102%
48	613000	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (49+.....+57)	247	1.116.000	1.080.457	1.191.841	-35.543	97%
49	613100	Putni troškovi	248	18.000	5.339	1.914	-12.661	30%
50	613200	Izdaci za energiju	249	70.000	66.171	64.396	-3.829	95%
51	613300	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	250	43.000	39.281	38.647	-3.719	91%
52	613400	Nabavka materijala i sitnog inventara	251	135.000	138.349	106.349	3.349	102%
53	613500	Izdaci za usluge prevoza i goriva	252	85.000	55.232	54.241	-29.768	65%
54	613600	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	253	0	0	0	0	0%
55	613700	Izdaci za tekuće održavanje	254	150.000	147.669	138.213	-2.331	98%
56	613800	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	255	25.000	19.285	35.175	-5.715	77%
57	613900	Ugovorene i druge posebne usluge	256	590.000	609.131	752.906	19.131	103%
58	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi (59+.....+66)	257	8.680.000	10.035.193	7.179.362	1.355.193	116%
59	614100	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	258	2.040.000	2.113.037	1.453.624	73.037	104%
60	614200	Tekući transferi pojedincima	259	1.940.000	2.725.574	1.530.626	785.574	140%
61	614300	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	260	2.266.000	2.667.105	2.123.527	401.105	118%
62	614400	Subvencije javnim preduzećima	261	2.206.000	2.303.809	1.911.477	97.809	104%
63	614500	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	262	162.000	160.241	117.530	-1.759	99%
64	614600	Subvencije finansijskim institucijama	263	0	0	0	0	0%
65	614700	Tekući transferi u inozemstvo	264	0	0	0	0	0%
66	614800	Drugi tekući rashodi	265	66.000	65.427	42.578	-573	99%
67	615000	Kapitalni transferi (68+.....+74)	266	120.000	60.859	66.743	-59.141	51%
68	615100	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	267	0	0	0	0	0%
69	615200	Kapitalni transferi pojedincima	268	0	0	0	0	0%
70	615300	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	269	120.000	60.859	66.743	-59.141	51%
71	615400	Kapitalni transferi javnim preduzećima	270	0	0	0	0	0%
72	615500	Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	271	0	0	0	0	0%
73	615600	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	272	0	0	0	0	0%
74	615700	Kapitalni transferi u inozemstvo	273	0	0	0	0	0%
75	616000	Izdaci za kamate (76+.....+79)	274	255.000	309.167	160.786	54.167	121%

76	616100	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	275	0	0	0	0	0%
77	616200	Izdaci za inozemne kamate	276	50.000	92.396	33.238	42.396	185%
78	616300	Kamate na domaće pozajmljivanje	277	205.000	216.771	127.548	11.771	106%
79	616500	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	278	0	0	0	0	0%
80	600000	Tekuća budžetska rezerva	279	50.000				
81		TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (1 minus 43)	280	5.530.000	4.379.136	4.928.637	-1.150.864	79%
82		TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	281				0	0%
83		PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA (84+85+86)	282	0	0	0	0	0%
84	811100	Primici od prodaje stalnih sredstava	283	0	0	0	0	0%
85	811200	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	284	0	0	0	0	0%
86	811900	Ostali kapitalni primici	285	0	0	0	0	0%
87	821000	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA (88+.....+93)	286	5.090.000	6.870.088	4.077.300	1.780.088	135%
88	821100	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	287	200.000	0	0	-200.000	0%
89	821200	Nabavka građevina	288	100.000	0	0	-100.000	0%
90	821300	Nabavka opreme	289	40.000	24.194	20.016	-15.806	60%
91	821400	Nabavka ostalih stalnih sredstava	290	150.000	208.436	175.510	58.436	139%
92	821500	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	291	0	0	0	0	0%
93	821600	Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	292	4.600.000	6.637.458	3.881.774	2.037.458	144%
94		NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (87 minus 83)	293	5.090.000	6.870.088	4.077.300	1.780.088	135%
95		NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (81 minus 94)	294	440.000	-2.490.952	851.337	-2.930.952	-566%
96		TRANSAKCIJE U FINACIJSKOJ IMOVINI	295				0	0%
97		PRIMICI OD FINACIJSKE IMOVINE (98+.....+104)	296	0	0	0	0	0%
98	813100	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	297	0	0	0	0	0%
99	813200	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	298	0	0	0	0	0%
100	813300	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	299	0	0	0	0	0%
101	813400	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	300	0	0	0	0	0%
102	813500	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i zajedničkim ulaganjima	301	0	0	0	0	0%
103	813600	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	302	0	0	0	0	0%

104	813700	Primljene otplate od pozajmljivanja u inozemstvo	303	0	0	0	0	0%
105	822000	IZDACI ZA FINACIJSKU IMOVINU (106+.....+112)	304	0	0	0	0	0%
106	822100	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	305	0	0	0	0	0%
107	822200	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i	306	0	0	0	0	0%
108	822300	Pozajmljivanje javnim preduzećima	307	0	0	0	0	0%
109	822400	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	308	0	0	0	0	0%
110	822500	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	309	0	0	0	0	0%
111	822600	Ostala domaća pozajmljivanja	310	0	0	0	0	0%
112	822700	Pozajmljivanje u inozemstvo	311	0	0	0	0	0%
113		NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINACIJSKE IMOVINE (97 minus 105)	312	0	0	0	0	0%
114		TRANSAKCIJE U FINACIJSKIM OBAVEZAMA	313				0	0%
115		PRIMICI OD ZADUŽIVANJA (116+120)	314	2.000.000	1.075.050	0	-924.950	54%
116	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja (117+118+119)	315	0	0	0	0	0%
117	814100	Zajmovi primljeni kroz državu	316	0	0	0	0	0%
118	814200	Primici od inozemnog zaduživanja	317	0	0	0	0	0%
119	814300	Primici od domaćeg zaduživanja	318	0	0	0	0	0%
120	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja (121+122+123)	319	2.000.000	1.075.050	0	-924.950	54%
121	815100	Zajmovi primljeni kroz državu	320	2.000.000	1.075.050	0	-924.950	54%
122	815200	Primici od inozemnog zaduživanja	321	0	0	0	0	0%
123	815300	Primici od domaćeg zaduživanja	322	0	0	0	0	0%
124	823000	IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (125+.....+130)	323	1.140.000	1.047.217	1.005.834	-92.783	92%
125	823100	Otplate dugova primljenih kroz državu	324	30.000	24.281	21.382	-5.719	81%
126	823200	Vanjske otplate	325	100.000	98.098	0	-1.902	98%
127	823300	Otplate domaćeg pozajmljivanja	326	810.000	734.117	891.625	-75.883	91%
128	823400	Otplata unutrašnjeg duga	327	200.000	190.721	92.827	-9.279	95%
129	823500	Otplata duga po izdanim garancijama	328	0	0	0	0	0%
130	823600	Otkup duga	329	0	0	0	0	0%
131		NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (115 minus 124)	330	860.000	27.833	-1.005.834	-832.167	3%
132		UKUPAN FINACIJSKI REZULTAT (95+113+131)	331	1.300.000	-2.463.119	-154.497	-3.763.119	-189%

133		SINETIČKA KLASIFIKACIJA FUNKCIJA VLADE (COFOG) (134+143+149+156+166+173+180+187+194+203)	332	19.848.500	22.945.689	17.000.055	3.097.189	116%
134	01	Opšte javne usluge (135+.....+142)	333	13.876.500	15.803.293	11.942.823	1.926.793	114%
135	011	Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi	334	13.876.500	15.803.293	11.942.823	1.926.793	114%
136	012	Strana ekonomska pomoć	335	0	0	0	0	0%
137	013	Opće usluge	336	0	0	0	0	0%
138	014	Osnovno istraživanje	337	0	0	0	0	0%
139	015	liR Opće javne usluge	338	0	0	0	0	0%
140	016	Opće javne usluge n. k.	339	0	0	0	0	0%
141	017	Transakcije vezane za javni dug	340	0	0	0	0	0%
142	018	Transferi općeg karaktera između različitih nivoa vlasti	341	0	0	0	0	0%
143	02	Obrana(143+.....+147)	342	0	0	0	0	0%
144	021	Vojna obrana	343	0	0	0	0	0%
145	022	Civilna obrana	344	0	0	0	0	0%
146	023	Inozemna vojna pomoć	345	0	0	0	0	0%
147	024	liR obrana	346	0	0	0	0	0%
148	025	obrana n. k.	347	0	0	0	0	0%
149	03	Javni red i sigurnost t(150+.....+155)	348	0	8.667	9.070	8.667	0%
150	031	Policijske usluge	349	0	0	0	0	0%
151	032	Usluge protupožarne zaštite	350	0	8.667	9.070	8.667	0%
152	033	Sudovi	351	0	0	0	0	0%
153	034	Zatvori	352	0	0	0	0	0%
154	035	liR Javni red i sigurnost	353	0	0	0	0	0%
155	036	Javni red i sigurnost n. k.	354	0	0	0	0	0%
156	04	Ekonomski poslovi (157+.....+165)	355	0	0	0	0	0%
157	041	Opći ekonomski, komercijalni i poslovi po pitanju rada	356	0	0	0	0	0%
158	042	Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov	357	0	0	0	0	0%
159	043	Gorivo i energija	358	0	0	0	0	0%
160	044	Rudarstvo, proizvodnja i izgradnja	359	0	0	0	0	0%
161	045	Transport	360	0	0	0	0	0%
162	046	Komunikacije	361	0	0	0	0	0%
163	047	Ostale industrije	362	0	0	0	0	0%
164	048	liR Ekonomski poslovi	363	0	0	0	0	0%
165	049	Ekonomski poslovi n. k.	364	0	0	0	0	0%

166	05	Zaštita životne sredine (167+.....+172)	365	0	0	0	0	0%
167	051	Upravljanje otpadom	366	0	0	0	0	0%
168	052	Upravljanje otpadnim vodama	367	0	0	0	0	0%
169	053	Smanjenje zagađenosti	368	0	0	0	0	0%
170	054	Zaštita raznovrsnosti flore i faune i zaštita krajolika	369	0	0	0	0	0%
171	055	liR Zaštita životne sredine	370	0	0	0	0	0%
172	056	Zaštita životne sredine n. k.	371	0	0	0	0	0%
173	06	Stambeni i zajednički poslovi (174+.....+179)	372	0	0	0	0	0%
174	061	Stambeni razvoj	373	0	0	0	0	0%
175	062	Razvoj zajednice	374	0	0	0	0	0%
176	063	Vodosnabdijevanje	375	0	0	0	0	0%
177	064	Ulična rasvjeta	376	0	0	0	0	0%
178	065	liR Stambeni i zajednički poslovi	377	0	0	0	0	0%
179	066	Stambeni i zajednički poslovi n. k.	378	0	0	0	0	0%
180	07	Zdravstvo (181+.....+186)	379	43.000	41.523	30.521	-1.477	97%
181	071	Medicinski proizvodi, uređaji i oprema	380	0	0	0	0	0%
182	072	Vanbolničke usluge	381	0	0	0	0	0%
183	073	Bolničke usluge	382	0	0	0	0	0%
184	074	Usluge zdravstvene zaštite	383	0	0	0	0	0%
185	075	liR Zdravstvo	384	0	0	0	0	0%
186	076	Zdravstvo n. k.	385	43.000	41.523	30.521	-1.477	97%
187	08	Rekreacija, kultura i religija (188+.....+193)	386	1.954.000	2.017.474	1.276.115	63.474	103%
188	081	Usluge sporta i rekreacije	387	1.147.000	1.170.635	443.519	23.635	102%
189	082	Usluge kulture	388	627.000	687.639	650.948	60.639	110%
190	083	Usluge emitiranja i izdavaštva	389	120.000	137.800	87.648	17.800	115%
191	084	Religijske i druge zajedničke usluge	390	60.000	21.400	94.000	-38.600	36%
192	085	liR Rekreacija, kultura i religija	391	0	0	0	0	0%
193	086	Rekreacija, kultura i religija n. k.	392	0	0	0	0	0%
194	09	Obrazovanje (195+.....+202)	393	2.981.000	3.379.765	2.773.859	398.765	113%
195	091	Predškolsko i osnovno obrazovanje	394	2.981.000	3.379.765	2.773.859	398.765	113%
196	092	Srednje obrazovanje	395	0	0	0	0	0%
197	093	Obrazovanje poslije srednje škole koje nije visoko	396	0	0	0	0	0%
198	094	Visoko obrazovanje	397	0	0	0	0	0%
199	095	Obrazovanje koje nije definirano nivoom	398	0	0	0	0	0%
200	096	Pomoćne usluge obrazovanju	399	0	0	0	0	0%

27	330000	Kratkoročni krediti i zajmovi	024	0	0	136,07
28	340000	Obaveze prema zaposlenicima	025	0	622.725	
29	360000	Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	026	310.636	297.964	104,25
30	370000	Klasična razgraničenja	027	0	0	
31	400000	B. Dugoročne obaveze i razgraničenja (32+33+34)	028	815.694	0	
32	410000	Dugoročni krediti i zajmovi	029	9.837.498	10.016.152	98,22
33	420000	Ostale dugoročne obaveze	030	9.837.498	9.687.879	101,54
34	490000	Dugoročna razgraničenja	031	0	0	
35	500000	C. Izvori stalnih sredstava (36+37+38+39-40)	032	0	328.273	
36	510000	Izvori stalnih sredstava	033	33.686.321	29.614.971	113,75
37	520000	Ostali izvori sredstava	034	37.238.131	27.814.597	133,88
38	530000	Izvori sredstava rezervi	035	0	0	
39	590000	Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	036	0	0	
40	590000	Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	037	0	1.800.374	
41		UKUPNA PASIVA (24+31+35) = 22	038	3.551.810	0	
			039	49.740.265	43.881.497	113,35

Široki Brijeg, 16.02.2024.
Mjesto i datum

DIJANA SESAR
Certifikovani računovođa
Nº: 4177/5

SESAR (VINKO) DIJANA
Certifikovani računovođa

Miro Kraljević
Rukovodilac

4177/5
Broj dozvole

039/702-808
Kontakt

Kontrolni broj: 10335178453813

str. 2 od 2

Funkcionalni kod

0

Fond

Pojedinačni obrasci:

Konsolidovani obrasci:

Široki Brijeg

Sjedište potražilke jedinice

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
Period izvještavanja od 1.1.2023. do 31.12.2023. godine

- u KM -

Redni broj	Broj konta	POZICIJA	Oznaka za AOP	Iznos
1	2	3	4	
		I NOVČANI PRIMICI		
1		Prihodi (od 2 do 6)	450	19.407.521
2	710000	Prihodi od poreza	451	11.178.294
3	720000	Neporezni prihodi	452	2.874.340
4	730000	Tekući transferi (transferi i donacije)	453	4.954.624
5	740000	Kapitalni transferi	454	400.263
6	770000	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	455	0
7		Kapitalni primici i transferi (redni broj 8)	456	0
8	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	457	0
9		Finansiranje (10+11+12)	458	
10	813000	Primici od finansijske imovine	459	0
11	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	460	0
12	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	461	1.075.050
13		UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1+7+9)	462	20.482.571
14		II NOVČANE ISPLATE		
15		Rashodi (od 16 do 21)		
16	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	463	14.257.155
17	612000	Deprinosi poslodavca i ostali doprinosi	464	3.229.775
18	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	465	287.814
19	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	466	913.512
20	615000	Kapitalni transferi	467	9.561.468
21	616000	Izdaci za kamate	468	20.919
22		Kapitalni izdaci (redni broj 23)	469	241.667
23	821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	470	4.521.666
24		Finansiranje (25+26)	471	4.521.666
25	822000	Izdaci za finansijsku imovinu	472	1.442.189
26	823000	Izdaci za otplate dugova	473	0
27		UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15+22+24)	474	20.221.010
28		NETO NOVČANI PRIMICI/ISPLATE (13 minus 27) ili (27 minus 13)	475	261.561
29		SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	476	2.262.022
30		SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28+29)	477	2.523.583

Široki Brijeg, 16.02.2024.

Mjesto i datum

DIJANA SESAR
Certificirani računovođa
№: 4177/5

SESAR (VINKO) DIJANA
Certifikovani računovođa

4177/5
Broj licence

039/702-808
Kontakt

Miro Kraljević
Rukovodilac

Kontrolni broj: 150302551948

str. 1 od 1

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
GRAD ŠIROKI BRIJEG
- Gradonačelnik -

Broj: 03-304/24-1

Široki Brijeg, 22.07.2024. godine

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava (u skladu sa zahtjevima ISSAI-ja 2580) daje se u vezi s vašom finansijskom revizijom **Grada Široki Brijeg** za 2023. godinu, u svrhu izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji daju istinit i objektivni prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, u skladu s posebnim propisima Federacije BiH za budžetske korisnike o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Izjava se daje i u svrhu potvrđivanja da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, prikazane u finansijskim izvještajima **Grada Široki Brijeg**, u svim značajnim aspektima usklađene s nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potvrđujemo sljedeće (po našem najboljem znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja koje smo smatrali neophodnim kako bismo se odgovarajuće informisali):

Finansijski izvještaji

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti, razumne su i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana adekvatno su računovodstveno obuhvaćene i objavljene u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvještavanju.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja, preuzetih obaveza i obezvređivanja imovine.
- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava za slučajeve koji su nam bili poznati.
- Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.
- Nabavke roba, usluga i radova proveli smo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.
- Postupili smo u skladu sa svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem periodu), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati značajne efekte na finansijske izvještaje.
- Sve transakcije su evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane u finansijskim izvještajima.

Fra Didaka Buntića 11, 88220 Široki Brijeg
Tel.: +387 39 702 801; 702 802; Fax: 705 915;
e-mail: gradonacelnik@sirokibrijeg.ba; web: www.sirokibrijeg.ba

Omogućili smo vam:

- pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentaciji, za koje smatramo da su relevantne za pripremu finansijskih izvještaja;
- pristup svim informacijama o sudskim sporovima u toku, pokrenutim protiv **Grada Široki Brijeg** i koje je pokrenuo **Grad Široki Brijeg** i procjenu ishoda tih sporova;
- pristup dokumentaciji vezanoj za sudska poravnanja i isplate po tim osnovama;
- dodatne informacije koje ste zahtijevali od nas za potrebe revizije;
- neograničen pristup osobama u **Gradu Široki Brijeg** za koje ste utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

- Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.
- Otkrili smo vam identitet povezanih stranaka subjekta i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.
- Dali smo sve informacije u vezi s prevarom ili sumnjom da ona postoji, za koje imamo saznanja i koje mogu uticati na subjekt, a uključuju:
 - rukovodstvo;
 - zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli ili
 - ostale, gdje prevara može imati značajan učinak na finansijske izvještaje.

